

Pravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 - Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Novinarski oddelki: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42

Stalci pri post. ček. zavezu: Ljubljana št. 17.749

ZAKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

JUTRO

Ishaja vsak dan razen ponedeljka Naročnina znaša mesečno L. 12.- za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5 telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopis se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

V Cirenai ki nobenih posebnih dogodkov

Izredno slabo vreme ovira letalsko delavnost - Napadi na sovražnikove avtomobilске kolone

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 20. februarja naslednje 629. vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču nobenega pomembnega dogodka. Izredno slabo vreme, ki še nadalje traja v Sredozemskem bazenu, je omejilo letalsko delavnost.

Nemški bombniki so uspešno napadli sovražne avtomobilске kolone na cesti Ba-bia.

Premoč italijanskih in nemških tankov

Buenos Aires, 20. febr. d. Londonski dopisnik ameriškega lista «Christian Science Monitor» navaja nekaj možnih vzrokov za neuspeh britanske ofenzive v Libiji. Po navedah lista so se britanski tanki izkazali za dosti slabše kakor italijanski in nemški, katerih orožje ima znatno večjo probno silo. V tem poročilu je rečeno, da orožje tankov osi lahko prebije oklepe britanskih tankov na daljavo skoraj 1500 m, medtem ko britanski topovi tankom sil čiš ne morejo priti do živega prejemnika iz bližine približno 800 m. List pripominja, da

ima te podatke iz pooblaščenih londonskih krogov in da Angleži v Libiji tudi nimajo dovolj sestavnih delov za popravila svojih poškodovanih tankov niti ne izvežanih mehanikov, ki naj bi tanke popravljali.

Reuterjev poročevalec v Cirenai ki ujet

Berlin, 20. febr. d. S pristojne nemške vojaške strani javljajo, da je na fronti v Cirenai ki skupina nemških vojakov ujela tudi vojnega dopisnika britanske Reuterjeve poročevalske agencije.

Bivši predsednik iraške vlade pri Duceju

Rim, 20. febr. d. Duce je v navzočnosti zunanjega ministra grofa Ciana sprejel predsednika iraške vlade Rašid Ali el Kailanija, ki se je v maju lanskega leta, kakor znano, uprl proti britanskemu napadu v razgovoru, ki je potekel zelo prisrčno in prijateljsko, so državniški proučili vsa vprašanja, ki se tičejo Iraka, kakor tudi vprašanja vseh arabskih držav na Bliznjem vzhodu, ki so jih zasedli Angleži.

Japonsko prodiranje proti Rangunu

Japonske čete prodirajo naglo tudi v Birmi, kjer postaja nevarnost za glavno mesto čim dalje večja

Tokio, 20. febr. (Domei). Zadnja poročila s fronte v Birmi javljajo, da se japonske čete v svojem nezadržnem prodiranju zapadno od reke Salween dosegle strateško važno železniško postajo Bilin. Ko so bile japonske čete zasedle Thaton, so nadaljevale svoje prodiranje v severni smeri in hudo napadale britanske postojanke vzdolž reke Bilin. Po ogorčenih borbah je japonskim oddelkom navzile ogorčeni sovražnikovi obrambni uspehi prekoračili reko Bilin. Po zasedbi postaje Bilin ob železniški progi iz Ranguna v Martaban, so japonske čete prodirale po vseh, ki so dosele v Tokio v četrtke zvečer, že nadaljnjih pet kilometrov preko Thatona vzdolž prometnih poti, ki vodijo proti Rangunu. Bilin leži na zapadnem bregu istoimenske reke.

Vznemirjenje v Čungkingu

Sanghaj, 20. febr. d. Iz Čungkinga javljajo, da so v tamkajšnjih političnih krogih zbudile silno vznemirjenost zadnje vesti o naglem napredovanju japonskih čet v Birmi, ki utegnejo v kratkem zapečatiti usodo te za Čungking življenjsko važne dežele. Naglo napredovanje japonskih čet zapadno od reke Salween od ure do ure povečuje nevarnost, ki grozi Rangunu in birmanski cesti. Čungkingški list »Takungpaoc« poroča, da čaka v Rangunu večje število ameriških tankov za prevoz po birmanski cesti na Kitajsko. Teško je reči, ali se bo Kitajska s temi tanki še lahko okoristila.

Ameriški glas o angleški obrambi Singapuru

Rim, 20. febr. s. Londonski »Times« objavlja poročilo iz New Yorka, da je 28 ameriških državljani, ki so zbežali iz Singapuru in Penanga, prispele v New York. Večina izmed njih, piše londonski list, izraza zelo ostre kritike o obrambi Malajskega polotoka in o postopanju angleških oblasti z ameriški državljani. Trgovec Eileor Simpson je dejal, da so bili v Penangu vsi prepričani, da bi Singapur ne bil padel, ako bi bilo mesto dobro branjeno. Ko se je začela vojna, je bil v Penangu, tedaj ni bilo tam niti enega protiletalskega topa. Japonska letala so svobodno lahko letela nad mestom. Nihče tudi ni poskusil, da bi maskiral vojaške naprave. Strehe galskih postaj, ki so bile rdeče pobarvane, so bile prvi cilj japonskih bomb. Penang je zapustil 16. decembra, ko je slučajno izvedel, da angleške oblasti odpravljajo ameriške državljane iz kraja. Vlak, v katerem se je vozil v bližini Singapuru, je bil večkrat bombardiran. V Singapuru je o vsem tem informiral ameriške novinarje, katerim pa je bilo prepovedano, dati ta poročila naprej. Simpson je končno izjavil, da so Angleži v Penangu pustili mnogo vojnega gradiva sovražniku, med drugim tudi 5000 ton cinka in 7000 ton gumija.

Hud udarec Avstraliji

Bangkok, 20. febr. s. Iz Canberre se doznava, da je predsednik avstralske vlade Curtin izjavil, da predstavljajo največji japonski letalski napadi na luko Port Darwin zelo hud udarec za Avstralijo.

Evakuacija Port Darwina

Sanghaj, 20. febr. d. Iz Canberre javljajo uradno, da še dopoldne ni bilo no-

benega japonskega napada na luko Port Darwin. Poročilo pravi, da so na morskem daljnem mestu izjavili, da so bile ženske in otroci iz Port Darwina evakuirane, še preden se je pričel japonski letalski napad. V mestu je še malo število žen in otrok. Med ženskami so po večini le bolniške sestričnice v tamkajšnji vojaški bolnišnici. Med japonskim letalskim napadom je bomba udarila tudi v zaklonišče osebja poštnega in brzojavnega urada, pri čemer je bilo 9 ljudi ubitih in 11 ranjenih. Brzojavne zveze med Port Darwinom in ostalimi avstralskimi središči so bile prekinjene in je bil promet doslej obnovljen šele z najbližjo okolico.

Japonska uprava na Malajskem polotoku

Tokio, 20. febr. s. Japonska vojaška uprava je prevzela direktno oblast na vsem ozemlju Malajskega polotoka. V vseh malajskih pokrajinah so bili ustanovljeni posebni upravni organi, ki jim načeljuje general Jamašita. Šonanco, kakor se sedaj imenuje Singapur, je bil vključen v upravno pokrajino Malake. Ena izmed glavnih nalog upravnih organov bo obnova luke v Sonanku (Singapur) in vzpostavitev vseh vojaških naprav. Kasneje bodo objavljene podrobnosti o odnosih med japonsko upravo in posameznimi sultani na zasedenem ozemlju.

Japonci zaplenili velike zaloge petroleja

Bangkok, 20. febr. s. Japonske izkrcevalne čete so zasedle otok Bomboe, ki leži južno od Singapuru. Na tem otoku so Japonci zaplenili 20 velikih skladišč petroleja, med tem ko so jih 15 zaplenili na otoku Batam v bližini singapurske luke.

Angleški ujetniki v Singapuru

Tokio, 20. febr. d. Iz Singapuru javljajo, da je dokončno štetje britanskih ujetnikov v Singapuru pokazalo, da je med ujetniki 32.000 angleških vojakov in 35.000 indijskih vojakov. Med vojnim plenom navaja singapursko poročilo 40 topov.

Ameriški glas o angleški obrambi Singapuru

Rim, 20. febr. s. Londonski »Times« objavlja poročilo iz New Yorka, da je 28 ameriških državljani, ki so zbežali iz Singapuru in Penanga, prispele v New York. Večina izmed njih, piše londonski list, izraza zelo ostre kritike o obrambi Malajskega polotoka in o postopanju angleških oblasti z ameriški državljani. Trgovec Eileor Simpson je dejal, da so bili v Penangu vsi prepričani, da bi Singapur ne bil padel, ako bi bilo mesto dobro branjeno. Ko se je začela vojna, je bil v Penangu, tedaj ni bilo tam niti enega protiletalskega topa. Japonska letala so svobodno lahko letela nad mestom. Nihče tudi ni poskusil, da bi maskiral vojaške naprave. Strehe galskih postaj, ki so bile rdeče pobarvane, so bile prvi cilj japonskih bomb. Penang je zapustil 16. decembra, ko je slučajno izvedel, da angleške oblasti odpravljajo ameriške državljane iz kraja. Vlak, v katerem se je vozil v bližini Singapuru, je bil večkrat bombardiran. V Singapuru je o vsem tem informiral ameriške novinarje, katerim pa je bilo prepovedano, dati ta poročila naprej. Simpson je končno izjavil, da so Angleži v Penangu pustili mnogo vojnega gradiva sovražniku, med drugim tudi 5000 ton cinka in 7000 ton gumija.

Hud udarec Avstraliji

Bangkok, 20. febr. s. Iz Canberre se doznava, da je predsednik avstralske vlade Curtin izjavil, da predstavljajo največji japonski letalski napadi na luko Port Darwin zelo hud udarec za Avstralijo.

Evakuacija Port Darwina

Sanghaj, 20. febr. d. Iz Canberre javljajo uradno, da še dopoldne ni bilo no-

benega japonskega napada na luko Port Darwin. Poročilo pravi, da so na morskem daljnem mestu izjavili, da so bile ženske in otroci iz Port Darwina evakuirane, še preden se je pričel japonski letalski napad. V mestu je še malo število žen in otrok. Med ženskami so po večini le bolniške sestričnice v tamkajšnji vojaški bolnišnici. Med japonskim letalskim napadom je bomba udarila tudi v zaklonišče osebja poštnega in brzojavnega urada, pri čemer je bilo 9 ljudi ubitih in 11 ranjenih. Brzojavne zveze med Port Darwinom in ostalimi avstralskimi središči so bile prekinjene in je bil promet doslej obnovljen šele z najbližjo okolico.

Pomanjkanje orožja v Avstraliji

Sanghaj, 20. febr. d. Avstralski minister za mornarico in municijo Makin je imel v Melbourne pred delavstvom, zaposlenim v vojni industriji, govor, v katerem je med drugim izjavil, da je bila Avstralija l. 1940 prisiljena poslati vse svoje rezerve pušk v Anglijo, da bi odpomogla silnemu pomanjkanju orožja zaradi velikih izgub angleških čet po katastrofi pri Dunkerqueu. Minister Makin je naznanil, da prav zaradi tega Avstraliji danes primanjkuje pušk. Zato v taboriščih, v katerih se večajo avstralske čete, danes ni na razpolago dovolj orožja. Na koncu je minister Makin še izjavil, da so bili oddelki avstralske ekspedicijske vojske, ki so se borili izven domovine v tem času, trikrat znova oboroženi, kar je prav tako dovedlo do pomanjkanja orožja za čete doma.

Zaščita japonskih interesov v Južni Ameriki

Tokio, 20. febr. (Domei). Na današnji tiskovni konferenci je službeni zastopnik japonskega informacijskega urada Horj sporočil, da je Španija prevzela zaščito japonskih interesov v Kubi, Panami, Mehiki, Kolumbiji, Venezueli, Salvadorju, Urugvajju, Peruju, Braziliji, Boliviji in Ekvadorju. Nadalje je sporočil, da je Švedska prevzela zastopstvo mehiških in bolivijskih interesov na Japonskem. Švica zaščito interesov v Kube, Paname, Guatemali, Kolumbiji, Nikaragui in Peruju ter končno Španija zaščito interesov Paragvajja, Portugalska pa zaščito interesov Brazilije na Japonskem.

Rdeči križ za interniranje

Zeneva, 20. febr. d. Po izbruhu vojne na Pacifiku je odbor mednarodnega Rdečega križa v Zenevi naprosil vse države, ki so v vojni, naj bi mu predložile sezname na svojih tleh interniranih civilistov nasprotnih držav. Potem ko so bile Velika Britanija, Kanada in Avstralija že prej sporočile v Zenevo imena japonskih državljanov, interniranih v omenjenih državah, je sedaj tudi washingtonska vlada poslala odboru mednarodnega Rdečega križa v Zenevi seznam vseh italijanskih, nemških in japonskih civilistov interniranih v Zedinjenih državah skupaj z imeni internacijskih taborišč. Končno je sedaj tudi japonska vlada brzojavno obvestila Rdeči križ o imenih in številu britanskih civilistov, ki so bili internirani v Tokiju in po raznih krajih v okolici.

Italijanski parnik prispel v Sanghaj

Sanghaj, 20. febr. s. Nemški veleposlanik je odšel na krov italijanske ladje »Eritreja«, ki se je vsidrala v Sanghaj. Sprejel ga je italijanski veleposlanik markiz Talliani. Nemški veleposlanik je izrazil svoje občudovanje in čestitke za uspešno zaključeno avanturistično plovo »Eritreja«, ki je prispela v vzhodno Azijo kljub britanski blokadi.

Riromski proces

Viehy, 20. febr. s. V rjonomskem procesu je bil, kakor smo že poročali, najprej zaslišan Leon Blum, za njim pa Daladier. Tudi Daladier se je skušal otrestiti svoje odgovornosti za poraz Francije s tem, da je vso krivdo s politične oblasti vail na vojaško oblast. Po Daladierovem zaslišanju je bila razprava prekinjena in preložena na danes.

Opičja nadlega v Gibraltarju

Madrid, 20. febr. s. Lakota je prisilila opice v Gibraltarju, da so se spravile v mesto, kjer so v iskanju hrane napadle več hiš. Nenadni pojav opic je seveda povzročil veliko paniko med prebivalstvom.

Nemško vojno poročilo

19 sovjetskih tankov uničenih, 39 letal sestreljenih

Iz Hitlerjevega glavnega štapa, 20. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu je sovražnik v teku svojih neuspešnih napadov zopet utrpel hude izgube. V srednjem odseku fronte so obkoljene sovražnikove sile obnovile svoje položaje, da bi prebile obkoljenosti obroč. V teku borb 18. in 19. februarja je bilo uničenih osemsto uplenjenih vsega skupaj 79 sovražnikovih tankov. Večraj so sovjetske letalske sile izgubile 39 letal. Štiri lastna letala se pogrešajo.

V severni Afriki ni bilo nobenega obsega. Navzile slabim vremenskim okoliščinam so eskadre nemških bojnih letal uspešno napadale britanske motorizirane oddrede v vzhodni Cirenai ki.

Preteklo noč so posamezni angleški bombniki preleteli zapadne nemške pokrajine tesno ob meji.

Brezuspešni napori sovjetske vojske

Berlin, 20. febr. s. Na pristojnem vojaškem mestu so večraj ugotovili, da ni mogoče več pričakovati nobene bistvene spremembe položaja na vzhodnem bojišču. Zimska borba se ni le zaključila z velikim nemškim uspehom, temveč je ob enem zagotovila vse pogoje za zmagovito obnovno ofenzivnih operacij spomladi. Vsi ogromni napori boljševikov v zimskem času so ostali brez uspehov. Boljševiki niso mogli doseči nobenega izmed taktičnih in strateških ciljev, ki si jih je bil zamislil Stalin. Dejstvo je, da se sovjetskim oboroženim silam ni nikjer posrečilo prebiti nemških bojnih črt, še manj pa izvesti obkoljitvene operacije. Kjer so sovjetske čete napredovale, so samo zasedale po Nemcih že prej zapuščeno ozemlje, medtem ko so vse temeljne obrambne postojanke ostale nedotaknjene, kakor so nedotaknjene še danes. Te obrambne postojanke so za vedno bolj spreminjale v nove ofenzivne postojanke. Ogromni boljševiški napori so imeli razen tega za posledico ogromne vojaške izgube sovražnika, ki jih ne bo mogoče nadomestiti. Te posledice se bodo poznale tudi, ko bodo nemške in zavezniške sile začele zopet svoje prodiranje. (Piccolo).

Nevarna plova ob ameriški obali

Lizbona, 20. febr. d. V petek zjutraj je bilo v Washingtonu službeno objavljeno, da sta bili v sredo v luki Port of Spain, glavnem mestu britanske kolonije Trinidada, torpedirani dve tovorni ladji. Po tem poročilu sta v sredo popoldne ob 13.40 nastali v luki Port of Spain dve eksploziji, ki sta poškodovali dvojce v luki zasediranih ladij. V ameriških mornariških krogih sodijo, da je nemški podmornicam uspelo udreti v zaliv Paria med otokom Trinidadom in Venezuelo in na ta način usmeriti svoj napad na ladje v luki Port of Spain. Podmornic, ki so izvedle ta torpedni napad, doseči ni bilo mogoče izslediti.

Buenos Aires, 20. febr. s. Vlada republike Venezuelo je prepovedala izvoz petroleja. Po senzacionalnih uspehih nemških podmornic v vodah Karibskega morja je vlada sklenila odpreklicati iz luke Malakebo 14 petrolejskih ladij. Ta odločitev je bila sprejeta, čim so zvedeli za akcijo nemških podmornic.

Potopljen angleški rušilec

Stockholm, 20. febr. d. Iz Londona javljajo da je britanska admiraliteta v četrtki ponoči v posebnem komunikativno obvestila izgubo svojega rušilca »Guarkh«. Izgubljeni rušilec je pripadal tako imenovane razsedu »Trihala« in je imel 2000 ton Svlavljen je bil l. 1937. Kdaj in kje je bil rušilec potopljen poročilo britanske admiralitete ne navaja.

Tri francoske ribiške ladje potopljene

Pariz, 20. febr. d. Pariški list »Matin« poroča iz Bordeauxa, da so angleška letala

potopila tri francoske ribiške parnike v ponedeljek popoldne v Bskajskem zalivu. Že ob prvem napadu sta bili dve ladji zadeti v polno in sta se potopili skupaj z vso posadko, ki je štela na vsakem parniku 13 moških. Tretjemu parniku je uspelo še pravočasno spustiti rešilne čolne, toda zaradi hudega mraza je pet mornarjev zmrznolo preden so reševalni čolni dosegli luko Arcachon.

Potopljena kanadska korveta

Rim, 20. febr. s. Kanadski mornariški minister Mac Donald je danes objavil potopitev neke kanadske korvetne ladje.

Angleška priznanja

Rim, 20. febr. s. Prvi lord angleške admiralitete lord Alexander je dal zastopniku agencije Reuter nekaj izjav, izmed katerih zaslužijo pozornost zlasti tri, ki značilno obelježijo položaj.

1. Lord Alexander je obrazložil dolgo in trdo borbo britanskega brodogojstva proti mnogični italijanski mornarici. To je prvič, da je stari lord, ki je očitveno pozabil, da je v svojih prejšnjih govorih pripisoval manjšo važnost na italijansko brodogojstvo, spregovoril takšne besede o moči italijanske mornarice.

2. Lord Alexander je potrdil, da čuti tudi sam žive simpatije za boljševizem in da bo storil vse, da bi podprl boljševike v borbi proti Evropi.

3. Lord Alexander je izjavil, da je katastrofa v Pearlu Harbouru, ki je zadelo pomorsko moč obeh anglosakših veselil, po tem ko je angleško brodogojstvo že utrpelo znane izgube na Atlantiku, v Sredozemlju in na Egejskem morju, zlasti v Grčiji in na Kreti, popolnoma spremenila pomorsko strategijo britanskega imperija in Zedinjenih držav.

Ta poslednja trditve starega lorda dokazuje, da znameniti Churchillov sistem prikrivanja pomorskih izgub služi sedaj tedaj ako so te izgube časovno in številčno sorazmerno majhne, v nasprotnem primeru pa se ne more obnesti. Sedaj se vojna izvaja s pravimi brodogojci, ki opravljajo plovo, ne pa z onimi, ki leže na dnu morja ali v pomorskih bolnišnicah.

Novi angleški vojni kabinet

Rim, 20. febr. s. Uradno sporočilo, objavljeno v Londonu objavlja, da je novi angleški vojni kabinet sestavljen takole: prvi lord zaklada in minister obrambe Winston Churchill, dominionski minister major Attlee, lord pečata in predsednik spodnje zbornice sir Stafford Cripps, predsednik državnega sveta sir John Anderson, zunanji minister Anthony Eden, državni minister Oliver Lyttleton, minister za delo Ernest Bevine Major Attlee bo obenem vršil posle podpredsednika vlade. Novi kabinet ima torej samo 7 namestu dosedanjih 9 članov. Iz kabineta sta izločena Arthur Greenwood in sir Kingsley Wood Beaverbrook, ki je bil povabljen, da vstopi ponovno v vlado, je odklonil sodelovanje v novem kabinetu iz »zdravstvenih razlogov«.

Potres v španiji

Granada, 20. febr. d. V mestu Granadi in v nekaterih krajih granadske pokrajine so večraj občutili nove potresne sunke, ki so bili na posameznih točkah tako močni, da je prebivalstvo pogbenilo iz hiš na prosto. Na podlagi beležb potresomerov v Cartusiji je bilo mogoče ugotoviti, da je bilo ognjišče potresa približno v oddaljenosti 50 km od Granade.

Japonski poziv vladi v Čungkingu

Tokio, 20. febr. Vrhovni poveljnik japonskih oboroženih sil na Kitajskem, general Saunzoku Hata, je spričo padca Singapuru in vedno večjega ogražanja birmanske ceste zaradi japonskega prodiranja v Birma pozval vlado v Čungkingu, naj preneha svoj nekorištni odpor. (Piccolo).

Nadaljuje japonske operacije

Berlin, 20. febr. Londonski poročevalec lista »Journal de Geneve« piše: Sedaj, ko je padel Singapur, je mogoče sklepati, da se bodo nadaljnje operacije razvijale predvsem v Nizozemski Vzhodni Indiji, v Avstraliji in v Birmi. V Nizozemskih krogih v Londonu mislijo, da se bo vojna razvila predvsem na Sumatru, kjer so se Japonci že dobro utrdili. Verjetno je, da bo odpor nekoli lažji na Javi, kjer so bile baje zgrajene razne utrube, vendar pa po mnenju londonskih krogov ni mogoče predajati se v tem pogledu nikakim utvarom.

Japonski načrti so povsem jasni. Usmerjeni so predvsem proti Birmi in Avstraliji, med tem ko se že pripravljaja vpad na Javo. Po raznih informacijah, ki jih imajo v Londonu, razpolagajo Japonci v Birmi že s 70.000 ljudmi, ki so razdeljeni v tri kolone, katerih dve napredujejo v smeri proti postojankam severno od Bartabana, tretja pa, ki prihaja iz Taja, se usmerja proti birmanski železnici. Razen tega koraka proti Birmi še nadaljnjih 30.000 vojakov, ki so se izkrcali z motoriziranimi vozili v Halfongu med 4. in 6. februarjem. Tako je birmanska cesta vedno bolj ogrožena. Japonske operacije na tem področju zasledujejo torej predvsem izolacijo Kitajske, v drugi vrsti pa tudi olajšanje pohoda v Indijo. (Piccolo).

Letalski napadi na nizozemske otoke

Tokio, 20. febr. (Domei). Iz japonskega glavnega štapa javljajo, da je japonsko letalstvo, ki operira nad otokoma Sumatra in Javo, večraj napadlo letališče pri mestu Buitenzorg. Pri tej priliki je bilo sestreljenih osemsto in tleh uničenih 27 ameriških in nizozemskih letal. Vsa japonska letala so se brez izgub vrnila na svoja oporišča.

Novi angleški vojni kabinet

Rim, 20. febr. s. Uradno sporočilo, objavljeno v Londonu objavlja, da je novi angleški vojni kabinet sestavljen takole: prvi lord zaklada in minister obrambe Winston Churchill, dominionski minister major Attlee, lord pečata in predsednik spodnje zbornice sir Stafford Cripps, predsednik državnega sveta sir John Anderson, zunanji minister Anthony Eden, državni minister Oliver Lyttleton, minister za delo Ernest Bevine Major Attlee bo obenem vršil posle podpredsednika vlade. Novi kabinet ima torej samo 7 namestu dosedanjih 9 članov. Iz kabineta sta izločena Arthur Greenwood in sir Kingsley Wood Beaverbrook, ki je bil povabljen, da vstopi ponovno v vlado, je odklonil sodelovanje v novem kabinetu iz »zdravstvenih razlogov«.

Potres v španiji

Granada, 20. febr. d. V mestu Granadi in v nekaterih krajih granadske pokrajine so večraj občutili nove potresne sunke, ki so bili na posameznih točkah tako močni, da je prebivalstvo pogbenilo iz hiš na prosto. Na podlagi beležb potresomerov v Cartusiji je bilo mogoče ugotoviti, da je bilo ognjišče potresa približno v oddaljenosti 50 km od Granade.

Izkrcanje Japoncev na Timorju

Tokio, 20. febr. (Domei). Japonski glavni stan objavlja naslednje poročilo:

Zgodovinska seja madžarskega parlamenta

Štefan Horthy namestnik regenta

Budimpešta, 20. febr. s. Skupna seja madžarskega parlamenta, ki sta izvolila Horthyjevega sina Štefana Horthyja pl. Naggyabaya za podregenta Madžarske, je bila v kupolni dvorani parlamenta in je imela izredno svečan značaj. Senatorjev in poslanec je bilo kakih 500 in so bili vsi obblečeni v značilno madžarsko narodno nošo. Tribune so bile natrane občinstva, v diplomatski loži pa sta bila med drugimi italijanski pooblaščen minister Anfus in nemški pooblaščen minister Jaogod.

V navzočnosti vseh članov vlade je predsednik sporočil, da se je regent Horthy odrekel pravici, ki mu jo daje zakon o namestništvu, da bi sam določil tri osebnosti, izmed katerih naj bi potem parlament izbral podregenta, in da zaradi tega parlament sam lahko določi svojega kandidata.

Za Štefana Horthyja, regentovega sina, se je odločila ogromna večina senatorjev in poslancev, ki so svoj predlog predložili pisмено. Zaradi tega ni bilo potrebno glasovanje.

Izvolitev podregenta v osebi Štefana Horthyja je pozdravilo ploskanje vse zbornice. Šija obeh zbornic je bila nato prekinjena in se je predsednik vlade Bardossy

Dve obsodbi vojnega sodišča

Razprava z dne 11. februarja 1942-XX
 V imenu Nj. Vel. Viktorja Emanuela III. po milosti božji in volji naroda Kralja Italije in Albanije, Cesarja Etiopije!
 Vojaško vojno sodišče II. armade, oddelček v Ljubljani, je izrekel naslednje:

- so dno**
 v zavedi proti:
 Martišček Mirku, neznanih staršev, 24 let, rojenem v Višnji gori in bivajočem v Kanizaiaci.
 Smec Milanu, pok. Josipa, 31 let, rojenem v Crnomlju in tamkaj bivajočem.
 Korovec Franceu, očeta Josipa, 19 let, rojenem in prebivajočem v Lohci.
 Jerman Leopoldu, očeta Ivana, 29 let, rojenem in prebivajočem v Tuvesu.
 Fric Pavlu, pok. Petra, 48 let, rojenem in prebivajočem v Dolnji Podgori.
 Vajdetic Ivanu, pok. Marka, 43 let, rojenem in prebivajočem v Dolnji Podgori.
 Malaric Antonu, očeta Franceta, 28 let, rojenem in prebivajočem v Crnomlju.
 Vrcaj Antonu, pok. Josipa, 19 let, rojenem in prebivajočem v Crnomlju.
 Fabjan Veku, očeta Alojzja, 21 let, rojenem in prebivajočem v Crnomlju.
 Marič Jožetu, pok. Petra, 45 let, rojenem v Višici prebivajočem v Crnomlju.
 Muhic Ivanu, pok. Jurija, 25 let, rojenem v Brezniku.
 Adam Francetu, pok. Matije, 38 let, rojenem in prebivajočem v Jerneji vasi.
 Deržaj Jožetu, pok. Matije, 49 let, rojenem in prebivajočem v Jerneji vasi.
 Brunskole Leopoldu, pok. Franceta, 19 let, rojenem v Kotu.
 Nampelj Maksu, očeta Antona, 26 let, rojenem in prebivajočem v Semicu.
 Jurajevic Viktorju, pok. Martina, 29 let, iz Stili.
 Drobnic Alojzju, očeta Franceta, 31 let iz Zalce.
 Kovacic Milanu, očeta Martina, 32 let iz Gradca.
 Kump Alojzu, očeta Josipa, 25 let iz Oliba.

Obtoženim:
 1. Martišček, Smec in Jerman, a) sodelovanje v oboroženi tolpi v smislu čl. 16. proglaša z dne 3. X. 1941, ker so bili člani oborožene tolpe z namenom, da bi izvršili zločine proti varnosti in osebnosti države;
 b) subverzivnega združenja v smislu čl. 4. proglaša z dne 3. X. 1941, ker je pripadal subverzivni organizaciji, naprjeni proti političnim in socialnim ustanovam v državi;
 c) Martišček in Smec za razen tega prepovedane počasti orožja, streliva in vojnih orodij v smislu čl. 2. proglaša z dne 21. X. 1941, ker sta protizakonito hranila in nosila izven svojega stanovanja strelno orožje, strelivo in vojno orodje.
 Vsi ostali pa sodelovanja v smislu čl. 17. proglaša z dne 3. X. 1941, ker so podpirali člane neke tolpe, dajajoč jim hrano, stanovanje in oblačilne predmete.
 Vsi ti zločini so bili ugotovljeni na ozemlju Crnomlja v novembru 1941.

Omisiss, iz teh razlogov:
 Uporabljajoč čl. 483-488. zakonika o kazenskem postopku, izreka krive:
 Martišček Mirka samo zločina udeležbe pri oboroženi tolpi v smislu čl. 16. proglaša z dne 3. X. 1941. za dejanja pod a) in c) obtožnice, ki se v tem smislu spreminja.
 Smec Milana za zločin pod a) in c).
 Jerman Leopolda za zločin v smislu čl. 17. proglaša z dne 3. X. 1941 za dejanja pod a), s čimer se tako spreminja obtožnica.

Malaric Anton, Fabjan Veka, Adam Franceta, Jurajevic Viktorja, Drobnic Alojza, Kovacic Milana in Kump Alojza za pripisane jim zločine in obsoja:
 Martišček Mirka in Smec Milana v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi poseidanci.
 Jerman Leopolda, Malaric Antona, Adama Franceta, Jurajevic Viktorja, Drobnic Alojza, Kovacic Milana in Kump Alojza, vsakega na 3 leta strogega zaporja, Fabjana Veka pa na 2 leti strogega zaporja; vse skupaj na skupno povračilo pravnih stroškov in vsakega tudi na stroške preventivnega zaporja.

Odreja da se ta sodba enkrat objavi v izveščku v listih »Il Piccolo« in »Il Jutrzo« v Ljubljani in sicer na stroške obsodjenih Martiščka Mirka in Smeca Milana.
 Oprošča Martiščka Mirka, Smeca Milana in Jermana Leopolda obtožbo a) subverzivnem združenju pod b) obtožnice zaradi pomanjkanja dokazov.
 Oprošča nadalje Korovec France obtožbo pod a) in c) obtožnice, ker gre za osebo, ki ni kazniv v smislu čl. 309. kazenskega zakonika, ter obtožbo pod b) obtožnice, ker ni izvršil dejanja.
 Oprošča končno Fric Pavla, Vajdetic Ivana, Vrcaj Antona, Malaric Jožeta, Muhic Ivana, Deržaj Jožeta, Brunskola Leopolda in Nampelja Maksu pripisane jim obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov.
 Ljubljana, 11. februar 1942-XX.
 Sledijo podpis.

Razprava z dne 11. svečana 1942.
 V imenu Nj. Velicanstva Viktorja Emanuela III. po milosti božji in volji naroda Kralja Italije in Albanije, Cesarja Abesinije.

Vojno sodišče II. armade, odsek Ljubljana, je izrekel naslednje sodbo v zavedi proti Cerkeniku Josipu, sinu Rudolfa in Josipine Grandč, rojenemu v St. Vidu pri Ljubljani 4. IV. 1922 Čebulju Silviu, pokojnega Janeza in Jere Skerelj, rojenemu 29. XII. 1920 v Mali vasi pri Ječci, in Kotarju Josipu, pok. Josipa in pok. Matije Pancer, rojenemu na Primorskem 28. 11. 1897.

Imenovani so obtoženi:
 1. Zločina, ki se kaznuje po čl. 16. nareb. Deucejeve z dne 3. X. 1941., ker so v nedoločeni dobi od oktobra do 26. decembra lanskega leta sodelovali pri oboroženi četki, ki je delovala v okolici Primorskovega in so imeli nalogo naj omenjeni čet preskrbe potrebna živila za preskrbo svojih tovaršev. Zločin je bil ugotovljen v Primorskem 26. XII. 1941.
 2. Istega zločina, da so bili v nedoločeni času od oktobra do 26. decembra lanskega leta člani omenjene oborožene čete z namenom, izvršiti zločin napada na člane Oborožene Sile. Ta zločin je bil ugotovljen na Primorskem 26. XII. 1941.
 3. Zločina, ki se kaznuje po čl. 17. Deucejevega odloka z dne 3. X. 1941, ker so dne 26. decembra 1941 na Primorskem dobavili Gaberniku Josipu 10 kilogramov koruzne

moke, ki naj bi služila za preživljanje oborožene čete, ki se je nahajala v bližini omenjenega kraja.

Omisiss, iz razlogov
 Na temelju čl. 483., 488. kazenskega zakonika proglašajo sodišče Čebulja Silviya za krivega omenjenega zločina ter ga obsoja v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi poseidanci in plačilo razpravnih stroškov in preskovalnega zaporja; oprošča pa Cerkenika Josipa in Kotarja Josipa obtožbe zaradi nedostatka dokazov. Sodišče odreja, da se pritožba sodba v izveščku po enkrat objavi v tržaškem »Piccolo« in v ljubljanskem »Jutrzo« na stroške obsodjenega.
 Ljubljana, 11. svečana 1942-XX.
 Zg. vojaškega sodišča. Podpis.

Šolstvo v Ljubljanski pokrajini

Agencija starani objavlja o šolskih razmerah v Ljubljanski pokrajini naslednje poročilo iz Ljubljane:
 Vso pozornost zasluži naglo in razumno delo fašistične vlade v Ljubljani v pogledu slovenske šolske ureditve, ki je v glavnem ostala nespremenjena, vendar pa se je prilagodila novemu položaju. Glede ljudske šole se je zdelo potrebno dopustiti otrokom vstop vanjo že s 6. namestu kakor doslej s 7. letom starosti. To je omogočilo, da je bilo spejetih v službo okoli 200 brezposelnih učiteljev. Iz razumljivih razlogov je bil pouk zgodovine in zemljepisa o Jugoslaviji zamenjan s poukom zgodovine in zemljepisa o Italiji, vendar dopolnjen s poukom o zgodovinskem razvoju Slovenije. Na zahtevo učencev je bilo tudi v ljudskih šolah uvedeno neobvezno učenje italijanskega jezika, ki je skoraj povsod poverjeno italijanskim učiteljem. V Ljubljani se e v te neobvezne tečaj vpisalo 1251 otrok, v pokrajini pa 5.663. Stvelio priglasenec pa stalno narasca.

Srednješolska in visokošolska vzgoja sta v Ljubljanski pokrajini zelo razviti, kar dokazuje med drugim visoko število 11.899 dijakov. Čeprav je ureditev drugačna od naše, je med obema polno podobnosti. Obdržani so bili vsi zavodi, omejeno pa je bilo maksimalno število dijakov učiteljskega spriča velikega števila brezposelnih slovenskih učiteljev. V vseh teh šolah je pouk italijanske in zamenjal pouk modernih jezikov, med tem ko je bil v šolah, kjer učenje modernih jezikov ni bilo na programu, uveden pouk italijanske kot neobveznega predmeta. Povsod je bil ta pouk poverjen italijanskim učiteljem, ki so bili v ta namen poslani v Ljubljansko pokrajino. Tudi v srednjih in visokih šolah se poučevala zgodovina in zemljepis Italije, med tem ko se v onih šolah, kjer so poučevali tudi neke osnovne prava, podajajo elementi fašistične kulture. Telesni vzgoji mladine se posveča večja pozornost in je bil teledadni pouk uveden tudi tam, kjer ga doslej ni bilo. Tehnično vodstvo tega pouka je v rokah GILLa. Vse šolske knjige, ki so v rabi v slovenskih šolah, so bile seveda revidirane in nekatere odstranjene ali spremenjene, med tem ko se pripravljajo izdaja novih knjig o zgodovini in zemljepisu, ki bodo prevedene iz italijanske. Lahko se torej reče, da je proces reorganizacije slovenskih šol v polnem teku in da se vedno bolj prilagoduje italijanski ureditvi, dasi sicer ostaja avtonomna.

O bogastvu Jave

Otok Java, kjer so se izkrcali Japonci, je najpomembnejši, vendar ne največji otok Nizozemske Vzhodne Indije. Na Javi je namreč sedež vlade. Površina otoka znaša 127.186 kv. km. Otok je sicer pretežno gorat, vendar je vse polno rodovitnih predelov. Java ima zelo toplo, tropično podnebje, a tudi vlažno zaradi pogostih padavin.

Prebivalstvo otoka, ki je še l. 1850 štelo komaj 10 milijonov, je s med tem zelo namnožilo in ima danes Java okoli 43 milijonov prebivalcev. Razen domačinov živi na otoku okoli 600.000 Kitajcev, 53.000 drugih azijskih raznih narodnosti in 124.000 Evropevcov. Glavno mesto Jave je Batavia, ki šteje nad pol milijona ljudi; na drugem mestu pa je Surabaja s 337.000 prebivalci. Nato sledita še mesti Semarang (220.000) in Bandung (166.000).
 Java je zelo bogat otok. Izmed poljedelskih proizvodov je treba navesti predvsem riž, čaj, kavo, tobak, kokosove palme, banane, ananas, kavčuk itd. Proizvodnja kine, iz katere izdelujejo kinin, predstavlja skoro javski monopol, saj je na otoku skoro 94% te znamenite medicinske rastline na svetu. Na otoku pa so tudi ležišča rud, predvsem zlata, srebra, diamantov, premoga, in ležišča petroleja, vendar je njih izkoriščanje sorazmerno še nezavito.

Na Javi so nadalje dobre ceste, medtem ko znaša dolžina njenih železnic nič manj kot 5500 kilometrov.

V upravnem pogledu je otok razdeljen na tri pokrajine, zapadno, osrednjo in vzhodno, katerih vsaka ima svoj posebni deželni svet. Pokrajine se dele na okrožja in na dve guberniji, ki sta pod vodstvom nizozemskega guvernerja. Pod nizozemskim nadzorstvom je tudi nekaj domačih sultanov. Kakor vsi ostali otoki Nizozemske Vzhodne Indije, tudi Java ne velja za nizozemsko kolonijo, temveč za sestavni del nizozemskega državnega ozemlja.

Protizidovski ukrepi v francoskih kolonijah

Tetuan, 20. febr. d. Oblasti so odredile, da morajo vsi javni uradniki židovskega porekla v francoskih severno-afriških kolonijah s 15. marcem t. l. prenehati z nadaljnjim poslovanjem. S tem odlokom francoskih oblasti se je nova zakonodaja vichyjske vlade, ki uravnava vprašanje židov v Franciji, razširila tudi na francoska kolonialna posestva v Alžiru, Maroku in Tunisu.

Iranska kraljica na obisku v Kairu

Ankara, 20. febr. d. Iranska kraljica Farukova sestra egiptovskega kralja Faruka je sredič z letalom prispeela iz Teherana v Kairo. Kakor javljajo iz Kaira bo iranska kraljica nekaj časa gost svojecga brata, ki jo je prišel osebno pozdravit na letališče.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Prvo zasedanje sveta Pokrajinske zveze delodajalcev

Za 23. februar 1942-XX je sklicana v magistratno sejno dvorano prva seja sveta Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine, na katerega dnevnem redu so: 1) Poročilo predsednika. 2) Imenovanje članov izvršnega odbora, ki niso že po svojem položaju član tega odbora. 3) Imenovanje članov naizrednega odbora. 4) Razprava o proračunu Zveze in včlanjenih združenj ter o računskem zaključku združenj za leto 1941. 5) Razprava o obveznih pripekkih delodajalcev. 6) Urejanje sindikalne vključitve. 7) Odobritev pravil včlanjenih združenj.

Kakor je znano, je bila Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine ustanovljena novembra lanskega leta kot najvišja in osrednja organizacija delodajalcev vse pokrajine, ki obsega: Združenje kmetovalcev, Združenje industrijev in obrtnikov, s posebnim odsekom za obrtništvo, Združenje trgovcev, pri katerem so včlanjeni tudi gostilničarji, ter Združenje dežarnih in zavarovalnih zavodov. Meseca februarja so bila odobrena po Visokem komisarju tudi pravila, tako da je dobilo vse poslovanje zveze podlago in Zveza že deluje v svojih poslovnih prostorih. Svet zveze, ki je sedaj prvič sklican, tvorijo po zveznih pravilih predsednik zveze, predsednik štirih včlanjenih združenj, predsednik odbora za obrtništvo ter predsednik vseh strokovnih sindikatov.

Gospodarske vesti

Italija uvaja družbe z omejeno zavezo.
 Dne 21. aprila, na dan ustanovitve Rima, bo stopil v veljavo nov italijanski državljanski zakonik, cigar sestavljen iz dveh zakonov: knjiga dela (Libro del Lavoro). S tem dnem bo po členu 261 omenjenega zakonika uvedena v Italijo nova družbena oblika, namreč družba z omejeno zavezo (Società a responsabilità limitata), ki je doslej italijanska zakonodaja ni poznala. Ta družbena oblika je predvidena predvsem za manjša podjetja, ki so se morala doslej posluževati oblike delniške družbe. Prvotno manjših delniških družb, pa tudi večjih družb, ki so izgubile del svoje glavnice, v družbe z omejeno zavezo bo z davčnimi predpisi olajšana. V Italiji je sedaj okrog 18.000 delniških družb z glavnicno, manjšo od 1 milijona lir.

Zvišanje delniške glavnice družbe Pirelli na pol milijarde lir.
 Znana milanska družba Pirelli, ki izdeluje izdelke iz gumija, pa tudi električne kable in ima v sami Italiji štiri velike obrate, poleg tega pa še podružnična podjetja v inozemstvu, bo za preteklo leto plačala 71 lir dividende na nominalno vrednoto delnice v višini 500 lir. Za izplačilo dividende se bo uporabil tudi presežek dobička iz prejšnjega leta. Obenem bo družba na občnem zboru sklenila povišanje glavnice od 400 na 500 milijonov lir z izdajo novih delnic za 100 milijonov lir, ki jih bodo lahko prevzeli stari delničarji. Tudi finančna družba Pirellijeva koncerna Pirelli & Cie v Milanu bo zvišala glavnico od 36 na 48 milijonov lir z izdajo novih delnic in bo za preteklo leto plačala dividendo 16.20 lire na nominalno vrednoto delnice v višini 100 lir.

Udeležba Italije na velesejnu v Plovdivu.
 Dne 6. aprila bo otvorjen letošnji velesej v Plovdivu, ki se ga bodo udeležile tudi številne druge države, zlasti Italija, Nemčija, Mažarska, Rumunija, Slovaška, Hrvaška, Turčija, Francija in Švica.

K oddaji bakrenih penigov v Nemčiji.
 Pred dnevi smo poročali, da se v Nemčiji vzamejo iz prometa bakreni novci po en in dva peniga ter ustrežajoči bakreni novci glaseči se na avstrijske groše. Te kovance bodo vzeli s prometa v razmeroma kratkem roku, saj bodo l. marca že izgubili svojo veljavnost. K temu ukrepu poročajo sedaj nemški listi, da je bilo ob koncu leta 1941. že v prometu za 10 milijonov mark novih kovancev po en penig in za 28 milijonov mark novih kovancev po 5 penigov in za 78 milijonov mark novih kovancev po 10 penigov prav tako iz cinka. Zaradi oddaje bakrenih novcev torej ne bo nastopilo pomena pomanjkanje drobiža, ker so bili medtem izdani novi kovanci iz cinka. Poleg tega je bilo ob koncu lanskega leta v prometu za 43 milijonov mark kovancev po 5 penigov iz aluminijevega bronca in za 97 milijonov mark kovancev po 10 penigov iz aluminijevega bronca, ne glede na večje kovance po 5, 2, 1 in 0.50 marke. Bakreni kovanci, ki se vzamejo iz prometa, predstavljajo nominalno vrednoto 23 milijonov mark in gre za 473 milijonov novcev po 2 peniga in za 1307 milijonov novcev po en penig. Z oddajo teh novcev se je povečala nemška kovinska rezerva, s čimer pa še ni rečeno, da jih bodo takoj pretopili in je verjetno, da jih bodo zaenkrat vzeli v skladišče, kakor so to storili med svetovno vojno. Ni izključeno, da jih sploh ne bodo uporabili. Tudi med svetovno vojno so vzeli iz prometa bakrene novce, ki so jih po stabilizaciji marke znova dali v promet. Povečanje nemške kovinske rezerve v zvezi z oddajo bakrenih kovancev ni morda malenkostno, saj vsebujejo bakreni kovanci, ki so sedaj v prometu, 3980 ton čistega bakra. Ker je verjetno, da del teh kovancev ni več v prometu, bo dejanska količina za malenkost manjša.

Svicaarske prizadevanje za povečanje lastne proizvodnje živil.
 Odkar je izbruhnila vojna in so nastopile znane težkoče pri uvozu prekomorskih živil, se Švica, ki je znatno navezana na uvoz živil, prizadeva povečati lastno proizvodnjo, kar ji je tudi v znatni meri uspelo. S krušnim žitom posejana površina je znašala lani 123.600 hektarjev nasproti 105.500 v prejšnjem letu in 102.200 v letu 1934. Glede na občutno pomanjkanje krmilnega žita se je s tem žitom posejana površina povzpela na 49.400 hektarjev nasproti 32.800 v prejšnjem letu in 14.400 v letu 1934. V enakem razmerju je narasla površina posejane s krompirjem, repo in sočivjem. Tudi proizvodnja mleka se je povečala. V gornjih številkah pa ni upoštevana površina vrtov in obdelanih malih vrtov v mestih, ki se je najbolj povečala. Skupna površina obdelane zemlje je lani narasla na 269.000 hektarjev, za letoš pa računamo, da bodo dosegli 300.000 hektarjev. Seveda pa

je proizvodnja krušnega žita še vedno majhna v primerj s potrebo in zadostuje pri normalni potrošnji le za štiri mesece, pri strogem racioniranju in prislisnem mešanju s krompirjevo in ječmenovo moko pa za pol leta. Švicarska proizvodnja krompirja pa v glavnem zadostuje za kritje najnujnejše potrebe. Vsekakor bo morala Švica tudi v letošnjem letu uvoziti še znatne količine krušnega žita. Zasturiranje teh količin je trenutno glavna skrb merodajnih činitelev.

Setveni načrt za Ukrajino.
 Iz Berlina poročajo, da se vrše obsežne priprave za pomladno setev v Ukrajini. Ta dela bodo zaradi škode, ki jo je povzročila vojna, otežkočena in bo zlasti primanjkovalo žrjeve, traktorjev in drugih kmetijskih strojev in vozov, kar pa se da deloma popraviti z racionalno uporabo razpoložljivih delovnih moči. Pred vojno je štela Ukrajina 28 milijonov prebivalcev, od tega je bilo 70% kmetijskega prebivalstva. Treba bo tudi pripraviti potrebna semena. Ker je bila zaradi vojnih dogodkov jesenska setev razmeroma majhna, bodo spomladi v prvi vrsti sejali jaro pšenico, poleg tega pa tudi ostalo žito, sladkorno peso in zlasti oljnatne rastline.

Bančno društvo v Beogradu.
 Dosedanje Jugoslovensko bančno društvo d. d. v Beogradu, ki je svoje posle na Hrvatskem že odstopilo novoustanovljenemu Hrvatskemu bančnemu društvu (z glavnicno 100 milijonov kun), sklicuje sedaj občni zbor, ki bo odobril že izvršene sklepe. Med drugim bo občni zbor sklenil spremembo imena zavoda v Bančno društvo d. d. v Beogradu.

Razširjenje budimpeštanskih lučih naprav.
 V budimpeštanski rečni luki, se je v zadnjih letih promet izredno dvignil. V prosti luki pri Csepelu na jugu Budimpešte, so razširili naprave, prav tako tudi v luki v sami Budimpešti. Sedaj pa poročajo, da bodo zgradili v severnem delu Budimpešte še eno veliko rečno luko, ki bo zgrajena na isti način, kakor prosta luka v Csepelu.

Novo rumunsko upravno področje Transilvanija.
 Ozemlje severovzhodno od Besarabije, ki je razteza med Dnestrom in Bugom, je prišlo, kakor znano, pod rumunsko upravo in se uradno imenuje Transilvanija. Po najnovejših podatkih obsega to področje 50.860 kvadratnih kilometrov in je po površini za 12% večje kakor sama Besarabija. Na tem področju je 3.8 milijona hektarjev orne zemlje, 650.000 hektarjev sadovnjakov in vinogradov, toda le 200.000 hektarjev gozdov. Na tem področju je zlasti razvita živilska industrija in je več tvornic konzerv. Na področju bviše sovjetske moldavske republike, ki obsega le en del Transilvanije, so leta 1940. izdelali 100 milijonov skatelij konzerv.

Naraščanje obkora bankovcev v Belgiji.
 Belgijska narodna banka je izdala svoje letno poročilo za preteklo leto, v katerem so navedeni tudi podatki o obkora bankovcev, ki se je v zadnjem času precej povečal. Ob koncu lanskega leta je znašal 48.3 milijarde belgijskih frankov nasproti 34.5 milijarde pred enim letom in 33.5 milijarde sredi leta 1940. V teku enega leta se je torej obkora dvignila na 13.8 milijarde frankov. Zlati zaklad ki je v glavnem v inozemstvu, je ostal na nespremenjeni višini 21 milijard frankov. Za kritje klirniških saldov in za javna dela je banka dala v teku lanskega leta na razpolago 5.9 milijarde frankov, državi pa na podlagi kratkoročnih in dolgoročnih papirjev 6.3 milijarde.

Sreča in konec malih držav

Pod tem naslovom je objavil budimpeštanski oficijelni list »Pester Lloyd« redakcijsko beležko, iz katere posnemamo:

Pred dvema letoma in pol so iz Londona spravevali male evropske države, ali se čutijo ogrožene od Nemčije. V primeru, da se čutijo ogrožene, so jim bili v Londonu pripravljene dati jamstva, kajti londonski vladi je bilo predvsem za srečo malih držav... Ona je to imenovala neodvisnost in se je označila za zaščitnico malih držav. V isti rog je trobil tudi veliki stric okraj Atlantika. Državam, ki so se izrekle pripravljene boriti se za svojo neodvisnost, namreč za britanske račune je bila obljubljena ameriška pomoč, in sicer še celo v času, ko zakon o »najetju in posojilu« ni še stopil v veljavo. Vtis naj bi bil, kakor da sta obe anglosaksi velevali prežeti z željo, da hočeta za vse večje čase zagotoviti neodvisnost malih držav.

Medtem pa se je nekaj zgodilo, kar je izključevalo uporabo te priljubljene sablon. Vabljenja in prilizajoča melodija se je kmalu spremenila v grozljive glasove. Mala irska država je namreč upravičeno smatrala izkrcanje ameriških čot na Severnem Irskem za ogražanje svoje neodvisnosti. Drznila se je, da je pri vsem spoštovanju avtoritete in moči Zedinjenih držav izrekla proti temu svoje ugovore. Dozdevalo se je, da bodo na to v Washingtonu takoj napavili k stvari lep obraz in da bodo zopet govorili o tem, kar jim je bilo prej tako pogosto na jeziku, namreč o nad vse visoko spoštovanju neodvisnosti malih držav. To pot pa se v Washingtonu niso znašli. Bržkone se jim tam uporaba stare sablone ne zdi več umestna. Tako se vsaj zdi po pisanju lista »Washington Post«, ki je ostro napadel irskega ministrskega predsednika De Valera zaradi njegovega protesta. List trdi celo da De Valera sploh ni imel pravice pritoževati se, temveč je prav on kršil tako imenovano »atlantsko solidarnost«. Kaj pa ta solidarnost pomeni, tega washingtonski list ne prikriva, ko piše obsešno: »Po končani vojni mora priti do zveze med Irsko in anglosaksična velevala. Totalna in nesposobna neodvisnost malih držav mora prenehati. Irca v Ameriki, katerih število ni nič manjše od onih doma, bodo takšno rešitev samo pozdravili.«

Pokojnina za siromake duhovnike v Španiji

Madrid, 20. febr. d. Španski ministrski svet se je v četrtek sestel pod predsedstvom generalallama Franca in je sprejel dekret, ki priznava starim siromakim duhovnikom pravico do državne pokojnine. Razen tega je ministrski svet sprejel izpremembe nekaterih paragrafov v državnem kazenskem zakoniku, ki se nanašajo na državno varnost.

Kaznovani trgovci

Ljubljana, 20. februarja
 Tržno nadzorstvo je v preteklih dneh obsodilo na globo sledeče obratovalce, ki so postregli z mesom v prepovedanih dnehi: Razem Zoran, gostilna, Zabejek 3, Triplet Friderik, gostilna na Ambroževem trgu 3, Mrček Marija, gostilna na Cankarjevem nabrežju 15, in Kahne Marija, gostilna na Medvedovi 8.

Sledeči so bili kaznovani, ker niso označili blaga s cenami: Krušič Julija, zelenina, Frantskanka 3, Žilic Bogdan, železnina, Gospodarska 4, Jerančič Alojz, trgovina z mešanim blagom, Karlovska 8, Erberle Friderik, draguljar, Tyrševa 2, Smale Ivana, trgovina s klobuki, Marjin trg 1, Kovacic Alojz, prodaja sadja, Celovška 53. Sodni oblasti so bili ovađeni sledeči zaradi navijanja cen: Podhanski Marija, gostilna, Tržaška 85, Kovacic Alojz, prodaja zelenjave, Celovška 53, Prepeluh Marija, prodaja zelenjave, Dobrunje 17, Svetek Marija, prodaja zelenjave, Zaloška 38, Zavornik Ana, trgovina z mešan m blagom, Einspillerjeva ulica in Poljanšek Elizabeta, gostilničarka na Smartinski cesti 22.

Natečaj za občinske tajnike

Visoki Komisarjat bo razpisal natečaj za imenovanje občinskih tajnikov v občinah Ljubljanske pokrajine.

Za pristupitev k omenjenemu tečaju je potrebno obiskovati dva tečaja in položiti zadavne izpite: usposobljenosti tečaj (pet dni) za vodenje registra prebivalstva ter usposobljenosti tečaj (15 dni) za vodenje drugih poslov občinskih uradov.
 Prvi tečaj se bo pričel 23. t. m. točno ob 10. uri pri Visokom komisarjatu (Sokolski dom — Trnovo, Mandeljeva ulica).
 K tečaju se pripuščene tako moške kakor ženske osebe pod pogojem, da imajo maturitetno spričevalo gimnazije ali drugo enakovredno spričevalo. Prošnje za pristupitev se morajo predložiti takse prosto do 21. t. m. pri gori omenjenem naslovu.
 V prošnji za pristupitev se morajo navesti osebni podatki (prilomek ime, ime očeta, starost v izpolnjenih letih, stan), šolska izobrazba, sedanja zaposlitev ali v pomankljajnu te, prejšnje službovanje, kakor tudi točen naslov.

Naše gledališče

Drama
 Sobota, 21. febr.: ob 17.30: Zaljubljena žena Premiera, Red Premierski.
 Nedelja, 22. febr.: ob 14.: Snelgličica. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Ob 17.30: Clovek, ki je videl smrt. Izven.
 Ponedeljek, 23. febr.: zaprto.

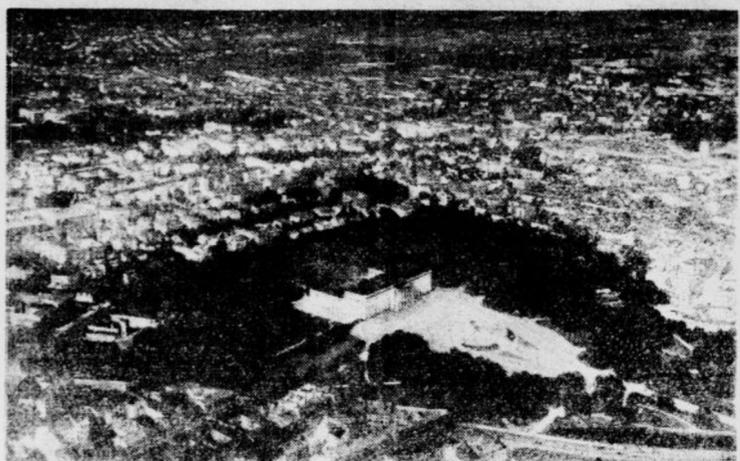
Tridejanska komedija sodobnega italijanskega dramatika Giovannija Cenata »Zaljubljena žena« je igra o zakonskem trikotniku: žena, mož, ljubica. Obe zaljubljeni ženi se borita za ljubezen moža, ki ne odloči koleba med obema. Igra je posrečena slika iz današnje družbe ter predstavlja življenjsko komedijo zelo umerjenega, mestoma povsem resnega značaja. Njen cilj je, da pokaže, kako rešujejo sodobne čustvene in pametne žene zakonske krize. Igrali bodo: Severjeva, Nakrst, V. Juvanova, Gregorin, Nablocka, Peček, Brezigar, J. Boltarjeva in Orel. Režiser prof. Šest. Inscenator inž. Franz.
 Nedelja v Drami. Očarljivi bajni svet, ki ga otroci tako ljubijo, je prikazan v ljubki mladinski igri »Snelgličica«, v stilih Pavla Golie. Poleg nesrečne, preganjane Snelgličice in sedmih škrovar prav posebno ugrajata mladini zabavna razbojnika Fric in Frace. Lepi kraljevič, hudobna kraljica in lovec, dvorni maršal in dvorjani, nastopajo v dejanju, v katerem ima mladinska domišljija priložnost, da se razživi. Naslovno vlogo bo igrala Levarjeva.

Opera
 Sobota, 21. febr.: ob 17. uri: Sveti Anton vseh zaljubljenih patron. Izven.
 Nedelja, 22. febr.: ob 15.: Aida. Izven.
 Ponedeljek, 23. febr.: zaprto.

Prva letošnja uprizoritev Benečeve opere »Sveti Anton vseh zaljubljenih patron« bo drevi ob 17. uri izven abonmaja. Peli bodo: Zupan - župana Matijca, Barbičeva - njegova hčer Lenka, Jančeva - Hela Fiedlova, milijonarke iz Kanade, B. Sardin - tenorja Tina Klementa, Janko - poročnik Pavla Tomca, Poličeva - Marušo, J. Rus - občinskega stražnika in Simončič - ciganskega primaša. Dirigent Simončič, koreograf inž. Golovin.
 V nedeljo ob 15. uri bodo peli Verdijevo opero »Aida«. Peli bodo: Lurša - egiptovskega kralja. Kogej - Radevčeva - Amneris, njegova hčer. Heyhalova — Aido, etionsko sužnjo. Franci - Radamesa, egiptovskega vojskovodja. Botetto - Ramfisa, velikega svečenika. Primožič - Amnrasa, etionskega kralja. Aidelnega očeta Kristjančič - sta ter Poljančeva - svečenico. Dirigent Nefcic, zborovodja Simončič, režiser Debevec, koreograf inž. Golovin.

Pomožni zbor in statisti, ki so sodelovali pri uprizoritvi Verdijeve opere »Aida« naj se zanesljivo zglase danes v soboto ob 9. v Operi.

Zimsko življenje v norveški metropoli

Pogled iz zraka na Oslo z dvorom v ospredju

Kmalu bosta minili dve leti, odkar so Nemci zasedli Norveško. Kakšno je danes življenje v norveški metropoli Oslo, ki se je nekoli imenovala Kristiania? O tem nam pripoveduje neka dunajska novinarka: Kratko prido prvič na Norveško, doživljajo razna presenečenja. Že ko stopiš v hotelsko sobo, ne najdeš nobene omare za obleko. Taka omara je na Norveškem razkošje obleke shranjujejo v kovčkih ali skrinjah. Na kaj takega se je treba navaditi. Prav tako se je treba šole naučiti. Kavski pripravi norveška postaja za potnike in na mizice se je treba navaditi. Sledna mizica pri hudeh mrazu je druga v Evropi: redka, tu pa se vleče od mrazu sem in se zadržuje nekje med hribčevji.

Mesto Oslo leži ob vznožju gor, ki so porasli z iglavci in so zanj globoko zasneženi. Prejaneje čase je bilo prostorno prizorišče področje najzgodovinskega mesta četrti Tega znanj svedovi in mogoče trditi. Glavna ulica je Karl Johans Gate, široka cesta z elegantnimi trgovinami, z gledališčem, univerzo, parlamentom (Storting), s

parki in glavnim trgov. Cesta se konča pri kraljevem dvorcu, ki stoji na vzvišenih planotih.

Če opazuješ Norvežana ali Norvežanko, dobiš v splošnem vtis, da imajo vsi dovolj časa in da jim je mnogo do tega, da uživajo radosti življenja. Novinarka pa pravi, da je vsekakor imela za preživljanje, ko ji je nekda Norvežanka rekla: »Vi bi radi vedeli, kakšne smo norveške žene? Ej, kadimo pismo v ljubimo«. Nu — res je, da se delo v pisarnah prčne ob 3 ali 10. dopoldne in daje kakor do 5. popoldne se nikomur ne ljubi sedeti za mizo. Zelo pazijo na obleko in tudi Norvežanke nižjih stanov se na cesti le malo razlikujejo od premožnejših gospa. Povsod vidiš dragocene kuzne plašče, nagovane lase, izvrstne čevlje in mnogo lepotic. Prebivalke Osle se radi pobahajo, da so po eleganci vstric s Parizankami. Ker so povprečno prav ljubite, nikakor ni neprijeten vtis, ki ga dobiš pri opazovanju Norvežank.

V Oslo je znanj precej številna nemška kolonija, ki se zelo drži skupaj in ima svo-

je posebno življenje. Ustanovili so svoj Nemški dom, kjer se redno shajajo. Poročevalka pravi, da je oprema Nemškega doma zelo udobna in da lahko gostje v posameznih sobah jedo, pušijo, čitajo, muzicirajo in se zabavajo z različnimi igranji. Poleg parlamenta je tudi posebna nemška trgovina, kjer lahko kupujejo razne potrebščine in kjer nimajo težav z jezikom. V ostalem pa je na vsem Norveškem uveden isti sistem nakaznic, kakor v Nemčiji.

Krasna je okolica Osle. Vsako soboto popoldne hité smučarji, in smučarje v svoje smučarske domove in čez nedeljo veselo ganjajo zimski sport. Nemci imajo svojo posebno smučarsko kočo, kamor se popeljejo vsako soboto kmalu popolne v avtobusom. Vožnja traja pihl dve uri, pot drži skozi zasnežen gozd. Nikoli nisem slutila, pravi poročevalka, da je lahko zimski gozd tako pestro barvit. To je kakor razodetje, sneg se blešči sinje, rožnato, zlatičasto ali ledeno zeleno, nad vsem pa se boči sinje nebo, da si lepšega ne moreš misliti. V smučarski kočji je imenitno leseno pohištvo, velkanska peč, cinstri krožniki, lepe svetilke. Kakih 30 gostov lahko najde zavetja in malokdaj je kak prostor prazen. Ob pol 11. zvečer nastopi po vseh kočah nočni mir in zjutraj ob pol 10. je treba vstati. Kuhinja je skupna. Vsekakor je nedeljski delopust na Norveškem dragoceno razvedrilo. V soboto dopolne vidiš, kako hité smučarji in smučarke popolnoma opremljeni v pisarne, da lahko takoj ob začetku delopusta pohitijo v zimsko prado. Izpočetka se nekoliko dušijo, vendar brž spoznaš, da je tako prav in po sebi umevno.

Mraz je bil letošnjo zimo kar medveđji. Bilo se je treba primerno oblačiti. Konec koncev se da vsak mraz prestati. Neprijeten pa je veter, ki pogosto vleče od morja in se vrtni po mestu. Človeka preše ne do kosti. Vsekakor je zima najbolj neprijetna, toda Norvežani znanjo človeka potolažiti: »Le počakajte, da pride pomlad in poljeje. — takrat je pri nas čulovito leto. Nikdar več ne boste hoteli od tolike. — To so ljubezne besede, ki si jih ne škoda ne bo dal dvakrat reči.

12.918 otrok obdarovanih ob Ducejevi Befani

Vrednost daril je znašala 625.000 lir

Ljubljana, 20. februarja. Prihodnja številka odredbenega lista GILL-a bo objavila štedel članek o Ducejevi Befani: Mladi in stari ter vseh vse prebivalstvo Ljubljanske pokrajine je gotovo večkrat čitalo v dnevnih članke Ducejevi Befani in gotovo ni smatralo te institucije za več kot brezpomemben zunanji aparat.

Takoj moramo povedati, da je naša fašistična Befana ali da se bolje izrazimo Ducejeva Befana po zamisli svojega vodca zasnovana v popolnem skladu s socialnim smislom, ki je v skladu s fašističnimi etika. Njen cilj je podpiranje onih, ki imajo usoda ni naključna bogastva in zaradi tega ni samo zunanega značaja Befane, ampak obrazom mračnega starca in legendarne osebnosti, ni mogla več obstajati v taštitosti, ki je revoluciji ker je vse imalo in vse v vse v čudovitih darvah upanja. Prejati morajo mesto bolj resnični in bolj stvarni, ni ustanovi, ki ne vstopa samo v hiše, vemoznih, temveč stopi med narod ter jih pošilja proseče glasove ubogih otrok ter za polni njih majhne roke, ki se prožijo v žejah.

Duce je z uvedbo Befane, ki se po njem imenuje ponovno dokazal svoje visoko humanitarne čustvo, ko je žel med narod in prinesel moralno in gnetno pomoč tistim otrokom, ki jim usoda ni namenila nobenega življenja. Tisoč in tisoč je družin, ki so vsako leto delovne Ducejeve Befane. Isto italijanske skrbi za njih potrebe ubogih družin in prinaša nove čevlje, ki jih šouje na stotine tisočih množic čevlje in vol-

nene nagovije, ki bodo štitele pred nrazom toliko ubogih malčkih, knjige in igrače, ki bodo veselo obogin stvarom.

Tudi v Ljubljani, kakor v vseh večjih mestih pokrajine, se zlo po skrbni pripravi dne 6. januarja razdeljevanje daril v obliki zavov za otobnih in čevljih. Razdeljevanje je bilo istočasno v treh različnih krajih mesta in ob navzočnosti najvišjih civilnih in vojskih zastopnikov in sicer na zvečenjem popolnizmu za organizirane v sedeži pokrajinske Dopolavora na bivšem Farnov ter v Kiro Unionu za dekline in dečke, ki niso vpisani v GILL. V Ljubljani je bilo razdeljenih 200 zavovov za otobnih in 860 parov čevljev. V Kočevju 1260 zavovov za otobnih in 120 parov čevljev v Črnomlju 1271 zavovov za otobnih in 707 parov čevljev. V Novem mestu 1152 zavovov za otobnih in 305 parov čevljev. V Ljubljanski okolici 2134 zavovov za otobnih in 190 parov čevljev v Logatcu pa 250 zavovov za otobnih in 129 parov čevljev.

Skupno je bilo obdarovanih otrok 12.918 otrok za skupne stroške 530.000 lir. Obdarovanih je bilo nadajše 1500 otrok v e-nemških organizacijah s 45.000 lirami stroškovi.

Povsod je razdeljevanje potekalo ob dokazilih odane zavave s strani staršev in otrok, ki so bili navedeni Ducejevi Befani. Četverdeset letnih starosti se je bilo zahvaliti za sprejete darila. Točke vesolja je bilo vseh otobnih otrok, ki jim je bila za oblačilami obliki akosovna najbolj občutljivi s izročilom obdarovanih in koristnih darov.

V debelem snegu po kočevskih gozdovih

Novo mesto, 20. februarja. Priznanje Dolenjske je pokrito z debelo snežno plastjo. Zelo visok sneg pa je po kočevskih gozdovih, kjer leži marsikje snega do dva metra visoko. Po teh gozdovih je zamrlo življenje. Posamezne lovke in čuvajske kočje komaj gledajo iz debelega snega. Izhod iz njih je nemogoč, dokler si s trudom in odmetavanjem snega ne narediš pota do gospodarskih poslopij in hlevov, kjer imajo živino. Ker so tudi gozdne ceste pokrite z visokim snegom, je promet po njih nemogoč. Gozdni delavci čepje v domači kočji pri topli peči, kakor je južnega vremena, ko bo zopet mogoče delo v gozdu. Tudi vozniški in vprežna živina uživa o mir in počitek, ali pa torpijo les, ki leži izIVEN gozdov ob prometnih in lahko dostopnih cestah.

Gozdna življad se skriva pod gosto za-

raslim drevjem ali čepi v svojih juknjah in ne more dobiti hrane. Tudi rjavi kosmatinec, ki kraljuje tod, spi zimsko spanje v svojem brlogu Vitke srne se približujejo človeškim nesejlem; prose hrane. V hudi zimi so postale tako krotke, da ne zbeže pred človekom, temveč nekatere sprejemajo hrano kar iz človeških rok. Mlade srnice pogosto obnemorejo v velikem snegu, naker se jih usmilil človek in jih sprejme v varno zavetišče in jih nakrmi, da jih reši pogina. Take srnice bodo ostale v varnem zavetju, dokler ne bo skopnel sneg in se bodo zopet lahko veselile prostosti v polnem gozdu. Žal bo gotovo precej divjadi v debelem snegu poginilo ali je bodo pokončale sestradane lisice, volkovi in druga zverjad. Huda zima in visoki sneg bosta napravila med gozdno divjadjo gotovo precej škodo.

v rumunskem narodnem dohodku je znašal 65 odstotkov.

Bolgarija tudi na delu

V pogledu na številno židov je bila Bolgarija nekoliko srečnejša, ker jih je imela v starih mejah samo 50.000. S pridobitvijo novega ozemlja lahko računamo, da se je število židov povečalo še za nekaj tisoč. Samo v Skopju je živel 3000 židov. V Bolgariji naseljeni židje so v 96 odstotkih španjolti. Kljub razmeroma majhnemu številu pa so si židje tudi v Bolgariji pridobili gospodarsko nadmoč. Povprečni dohodek žida je znašal 26.000 levov, medtem ko je dohodek Bolgara znašal 1600 levov. V trgovini so bili židje zastopani s 56 odstotki, v veletrgovini pa celo z 80 odstotki.

V Bolgariji je še pred izidom protizidovskih zakonov pokrenila borbo proti židovstvu Rodna zaščita. Šele 23. januarja lanskega leta je izšel prvi zakon za zaščito naroda proti tajnim in mednarodnim zvezam in v juliju istega leta zakon o obdavljenju židovskega premoženja. Po tem zakonu so bila premoženja do treh milijonov levov obdavčena z 20 odstotki in premoženja nad tri milijone s 25 odstotki. Končno je sledil še zakon o razlastitvi židovskih posestev v korist kmetijskega ministarstva. S protizidovskimi zakoni je bilo židovstvo izločeno tudi iz političnega in kulturnega življenja. Odvzeta je bila vsem volilna pravica, vsakdo je moral spreminiti protipravilno prilješeno bolgarsko ime in namestu častne vojaške službe je bila uvedena za žide delovna obveznost.

Težka rešitev na Madžarskem

Najbolj komplicirano se je izkazalo židovsko vprašanje na Madžarskem. Eдини grof Stefan Szecsenyi je že v 40 letih prejšnjega stoletja videl židovsko nevarnost v vsej njeni veličini. Res je sledila 1. 1867. emancipacija židov, toda dva generaciji pozneje, leta 1938, je bila madžarska država uprava primorana izdati prvi zakon proti židom, ki so se na vseh področjih dnevnega življenja prevladujoče vgnedili. Temu zakonu je v kratkem sledil drugi, ki je uvajal celo vrsto omejitev za žide, medtem ko je odločilen korak v židovskem vprašanju bil šele tretji zakon iz poletja 1941, ki obravnava židovstvo na rasmni osnovi. Kot posledica tega zakona so bili aretirani številni židje zaradi oskrumbe rase.

Dosledno izvajanje protizidovskih zakonov pa je že iz tega razloga težko, ker živi na Madžarskem daleč preko enega milijona židov, ne računajoč prirastek iz v-

Borba proti židom v Podunavju

V vseh podonavskih državah se težko najde problem, kjer ne bi na kakršen koli način imelo židovsko vprašanje svojo vlogo. Zaradi tega je bil jugovzhod Evrope, čeprav so imelo svoj vpliv na njegov razvoj še druge stvari, stalno žarišče nemirov in nevarnosti za evropski mir. Humanizem v avstrogrški monarhiji in tudi drugih podonavskih državah je dal židom nekatere privilegije na gospodarskem in osebnem področju in nazadnje celo iste pravice, ki jih je imel narod, med katerimi so živeli židovski problemi, ki se je do pred nekaj leti povsod boljzljivo obravnavalo, pa je z nastopom novega reda na Balkanu stopil v odločilno fazo. Doslej so že skoraj vse podonavske države v glavnem rešile židovsko vprašanje ali pa še izdajajo končne odredbe in zakone, ker je v nekaterih državah vprašanje židov res zelo zamotano.

očetov žida. Z ustanovitvijo židovske centralne so bile uklinjene tudi vse židovske občine. S tem je bila v Rumuniji ustvarjena končna podlaga za rešitev židovskega vprašanja in oktobra lanskega leta je bil Radu Leccu poverjen z osnutkom ravnega zakona, ki naj bi se naslanjal na nürnberške zakone. Prvi v protizidovski zakonodaji je bil zakon z dne 9. avgusta 1940. Pokazalo pa se je, da ni popoln in mu je zato sledil 4. oktobra istega leta nov zakon, ki je urejal praktično stran za razlastitev židovskih posestev. V teku razvoja je sledil zakon od 16. novembra 1940, ki je uvedel rumunizacijo obratov 17. decembra. Naslednjega leta je rumunski državni rasmni osnovi in vključujoča tudi krščene žide. Medtem je rešitev židovskega vprašanja tudi v praktičnem izvrševanju židovske zakonodaje storila velik korak naprej. Rumunizacija gospodarskega življenja je bila izvršena v polnem obsegu. V Bukarešti smejo židje samo ob določenem času na trg. Kratko in malo židovski vpliv, ki je bil v tej državi izredno močen, je popolnoma odstranjen. Kako upravičeni so bili energični ukrepi proti židom, se vidi tudi iz tega, da je bilo od 258.000 uradnikov, zaposlenih v različnih rumunskih podjetjih, celih 173.000 židov. Židovski delež

Ukrepi v Rumuniji

Da bi se obranila židovskih priseljencev, je Rumunija že pred letom podvzela najnujnejše ukrepe za rešitev tega vprašanja. Ustanovljena je bila židovska centrala, kateri morajo prizadeti do 20. t. m. izročiti izpolnjene vprašalne pole. K popisu so zavzeli vsi, ki imajo vsaj enega starih

Riž, čaj in ribe jih drže

Kdor malo bolje pozna Japonsko, se ne more dušiti ne predrzni vojni napovedi najbogatejšim silam na svetu, ne bliskovito doseženim zmagam. Toda te zmag ne so samo sad herojstva njenih sinov, temveč tudi skrbne priprave.

Za Japonsko ni bilo vprašanja orožja, municije, letal, oklopnice in še manj herojskega duha njenih vojakov; kočljivo je bilo vprašanje, kako urediti gospodarstvo ravne in preobujene države, da bi mogla vzdržati trilo in mogoče dolgo borbo. Zagotoviti je bilo treba vojski in civilnemu prebivalstvu zadostljivo količino riža, rib in čaja.

Skoraj povsem o govarja izrok: Japonec živi s pestjo riža na dan; vsaj eno zadostuje tudi manj.

Japonec so rodoviti. Prebivalstvo japonskega otčoja naraste skoraj za milijon duš na leto. Zato morajo sorazmerno narasčati tudi spesti riž, čeravno ne more narasčati plodna zemlja. Tu je treba iskati pravi vzrok njihove nevarnosti.

Vprašanje spotebnega prostora mora torej Japonska reševati na način, kakor ga znanj rešuje. Doslej je država napela vse sile, da bi dosegla gospodarsko neodvisnost.

Prehranjevalno avtarkijo so druga za drugo vodile mnoge vlade, vse prej ko demokratsko. Predlogo bi bilo govoriti o težkih tehničnih vprašanjih in drugih ovirah

in težkočah, preden je načrt dal sedanje zadovoljive sadove japonskega pilelka riža. Na Japonskem je obelana prav vsaka ped rodovitne zemlje. Pazniki železniških prelazov obdelajo celo tisti kosček zemlje med tračnicami. Kmet, ki nikdar ne počiva in si ne želi drugega, kakor riž zase in za svojo družino, obdelo od velesošestnikov najeto zemljo okrog in okrog hiše, da ostane samo pol metra neobdelanega pred pragom. Ni eno zmoza ribe ne uide nalezornikom in vladnim skladiščem in vlad. da mu določa tako ceno, da je dostopen tudi najrevnejšim.

Ob misli na izredno nizke japonske plače se nam zapadnjakom zdi raven japonskega življenja narka. Res je. Toda prav ta nizka življenjska raven je omogočila Japoncem orjaške zmagave v industrijski proizvodnji in zunanji trgovini in je olajšala življenje med mnogimi težavami zaradi premahne domovine. Japonec je zmeren po naravi in potrebi; zadostuje mu, kar pridela, in če mu ne zadostuje, naredi, da mu zadostuje.

To so črte japonskega značaja, ki ga zapadnjaki ne bodo mogli nikdar razumeti. Povsem razumljivo pa je, da delavec Osake in Kobe ne more imeti istih zahtev, kakor delavec Manchester ali Detroita.

Kaj torej jedo Japonci? Vprašajte onega, ki je bil na Japonskem in je bil po znani

sedanji vojni pridobitveni dežel. Zato nekateri madžarski židje še vedno igrajo gospe.

Hrvatska je razčistila zadevo

Takoj z ustanovitvijo Nezavisne države Hrvatske so bili podvzeti ukrepi proti židom. Glavni središči židovstva sta bila v bivši Jugoslaviji Zagreb in Sarajevo. Od 75.000 židov, kolikor jih je štela bivša Jugoslavija, je ostalo na ozemlju Hrvatske 40.000. Tu so imeli v svojih rokah vse gospodarske niti. Hrvatska veletrgovina je bila do 70 odstotkov v židovskih rokah in samo v Zagrebu je bilo preko 8000 židovskih podjetij. Tisk je bil v 80 odstotkih židovski, pa tudi v svobodnih pokličih so bili židje izredno močno zastopani. Konec aprila lanskega leta je izdala vlada židovski zakon, po katerem je lahko hrvatski državljen samo človek arijskega porekla.

Zatirajte sadne škodljivce! Imeli boste lepo sadje in denar

Vsaka koristna rastlina ima svoje ljubitelje in tudi sovražnike. Posebno sadno drevje ima brez števila sovražnikov, ki ovirajo sadno rastlino v razvoju in rasti.

Poznavalci sadnih rastlin in strokovnjaki se že mnogo let trudijo in povsod poučujejo, kako naj varujemo sadne rastline poškodbe, ki jih povzročajo razni škodljivci. Toda le malo ljudi se prav zaveda, kako velika je gospodarska škoda, ki jo povzročajo razni škodljivci.

Znanj je, da imajo na rast drevoja velik vpliv zemlja, podnebje, vremenske nagode itd. K tem se priključijo še razni škodljivci rastijskega in živalskega rodu. Zato je pe treba gledati na zdrave sadnega drevoja. Zdravje je temelj za vsako živo bitje, tudi za sadne rastline. Dandanes imamo mnogo sredstev, da lahko obvarujemo sadne rastline boleznim. Lažje je bolezen preprečiti nego zdraviti. Vsak sadjar bi moral znati po raznih znakih ugotoviti, kaj je povzročilo obolenje na sadni rastlini. Po taki ugotovitvi je mogoče določiti način zdravljenja.

Najnevarnejši rastijski škodljivci je škrop. Od škrapa napadeno drevo ima kožo razpokano, kosmato in v ted razpoklinah se skrivajo razni živalski škodljivci, n. pr. zavijač, cvetočar itd. Sadje od škrapa napadene drevoja je drobno krastavo, nima pravega okusa in je nesposobno za trg. Od škrapa napadeno drevo pozimi rado pozeha. Ker se potem veja za vno suši, je takšno drevo nerodovito. Mnogoletne izkušnje so dokazale, da se s škropljenjem z Arbinom ta bolezen popolnoma zatire in da drevice dobi gladko debla in veje. Zdravega drevoja z gladko kožo se pa škodljivci ogibajo. Gljivična bolezen škrapa se najboljši razširja v zimskem času, ko je drevice več mokro ko suho.

Izmed vseh živalskih škodljivcev je najbolj škodljiv gotovo zavijač, ki kvarti plo-

dove in jih napravi piskave. Zavijač je majhen metulček, ki ponosi leta z vrta na vrt in kvarti plodove, podnevi pa spi na drevesih in ga more le bistro okopaziti, ker je močne barve kakor lubje. Deževje ga zelo otira, da ne more letati sem in tja. Gorje pa sadju, če je dolgo trajno lepo vreme, ker metulji lahko neovirano letajo z drevesa na drevo in kvarti sadje. Zavijač dela dva zaroda. Prvi zarod je junja, drugi pa avgusta meseca. Drugi zarod pa dela večjo škodo kakor prvi. Ko se zavijač znato iz bube, je za mokroto zelo občutljiv. Leto 1940 je junja močno deževalo in je bilo precej hladno. Zavijači so se sicer zmožali iz bube pa so sproti poginili. Zato je bilo 1941 leta manj črvice sadja. Črvi se zabubijo v debela in debelejšje veje in jih nobena zlina ne uniči.

Vsak zaveden sadjar naj bi se brigel za zdrave sadnega drevoja, ker je le od zdravega drevoja odvisen dober pridelek. Sude lahko donosa lepe dohodke, če je zdravo in sposobno za kupčijo. Za lakovost sadja pa je odgovoren sadjar sam.

Prva in najvažnejša njegova naloga bodi, da sadno drevje temeljito osnaži in oškropi ali vsaj maže deblo in debelejšje veje z Arbinom. Zatrl bo na ta način poleg zavijača tudi druge škodljivce.

Lepo je gospodarstvo, ki je z lepim zdravim sadnim drevjem okrašen. Korist, ki jo imamo od njega, pa globoko odtehta trud pri zatiranju sadnih škodljivcev.

Franc Bastle

Janezek je bil z očetom v muzeju. Tam je videl kip, ki je predstavljal »Znagov.«
»Kako to, da predstavlja zmago vedno ženke?« je vprašal.
»To boš razumel šele tedaj, ko se boš poročil,« je vzdihnil oče.

Kakor vidimo so glavna hranila riž, soja, čaj in ribe. Meso je samo za zapadnjake in za kuhanje v izjemnih primerih. Sukiyaki je perutnine ali teteline je redka in izborna jed s surovim jajcem. Kruh jedo zapadnjaki in Japonci, kadar grede v evropske restavracije. V Tokiju je, kolikor se še spominjam, pekel kruh možak iz Gallicije, ki živi v japonski prestolnici od rusko-japonske vojne dalje. Bil je carski vojak in so ga Japonci ujeli v Port Arturu. Riž, soja, čaj in ribe — brez teh starih temeljnih hranil ni življenja. Riž nadomešča kruh, juho in našo moko; ribe zavzemajo mesto našega mesa in zlasti naše perutnine.

Vprašanje prehrane je torej na Japonskem zelo poenostavljeno.

Če je bil riž zagotovljen od japonskega dela in je danes pršet še tajski in indokinski riž, je Previdnost, ki japonskim otokom ni dala listega, kar je sodobnemu življenju potrebno, v veliki meri preskrbela drugo temeljno hranilo: ribe. Znanj je, da so morja, ki obkrožajo Japonsko in Rumeno morje, kakor tudi jezera in reke prepolne rib.

Toda ribolov ni samo zaposlitev obmorskih prebivalcev, ki se vsak večer vračajo k obali s svojimi, pod težo tunov ali sardin, skoraj tonečimi sampani, marveč je postal prebujna industrija vsakovrstnih ribjih konzerv. Ogromne količine rib grede tako na trg, del jih gre v zabočke, preostale pa

doma konzervirajo za dolge mesece. Proizvojnje rib je tolikšna, da dopušča izvoz in kopičenje rezerv. Sveže ribe, suhe ribe, ribe v zabojih, ribe ocvrte v sojinem olju, ribje slaščice, črni in rdeči kaviar, ostrige, lupinarji, morski sadovi algera juho — vse to se koplji v tok jških trgovinah. Vonj po ribah vas sprejme v Nagasakiju, ko se izkrcate. Sledi vam v jedilnem vagonu, v hotelu, po cestah, v podzemski železnici. Na obali Boshu, nadaleč od Tokija, so neštovili zaboj z milijoni in milijoni na sčrnu ce sušečih in svetlečih se sardin. Japonske obale se zdiijo, ko da bi bile obdane s srebrnim pesom sušečih se rib. Zdanj za zdej se oglašje preproste trobente, s katerimi kličejo ribiče v zbor — opaženo so bile sardine. Sampani neglo odplujejo in se kmalu potem vrnejo težko obloženi z dragoceno hrano.

Japonska se more torej brezskrbno vojevati. Iz zemlje je že izdrala polovico listega, kar potrebuje: riž. Iz morja pa pridobiva drugo polovico: ribe. Njen pohod v Azijo se je komaj pričel, toda pričel se je brez velikih skrbi. In nekoga dne, ki ni daleč, bo mogla Japonska uživati sad izvsojega velikega požrtvovanja in si bo mogla odpočiti po silnem naporu.

Enrico Rizzini

Obnovite naročnino!

Kaj je materija?

Duh in snov, materija, sta obe glavni sili, ki obvijeta to, kar občutimo kot svet, pri čemer imamo v mislih vso vesoljnost, kolikor je moremo dojeti z našimi instrumenti. V tem svetu ima materija dozdevno glavno vlogo, kajti vse more učinkovati in očitovati se samo z njeno pomočjo. Duh vpliva le skozi snov, nobena misel se ne more uresničiti, ne da bi razgibala snov. Z materijo, ki nas obdaja, smo si tako domači. Za smatramo zrak, tla z zemljo in kameninami, vsakdanje potrebščine, dom, ki nam daje zavetje, snovi, ki so nam v hrano. Za najbolj bistvene oblike vse materije. Toda ali je ta materija, ki je dala ime celumu svetovnemu naziranju, materializmu, v resnici najbolj bistvena oblika pojavov? Odgovor na to vprašanje nas vodi do posledkov, ki nam dajo misliti.

V šoli smo se učili, da je zemlja ohlajeno nebesno telo, ki ima v svoji notranjosti sicer še nekaj lastne toplote, a je na svoji površini že davno strjeno in more zavoljo svojih fizikalnih pogojev nuditi bitjem možnost življenja. Na zemeljski površini se temperatura giblje v skromnih mejah okrog vodnega ledišča. Voda je edina kemična spojina, ki jo nahajamo običajno v vseh treh trdnostnih stanjih: trdo kot led, tekočo kot vodo in plinasto kot paro. Vse drugo, če izvajamo redke snovi, kakor lavo, se nam kaže samo v eni trdnosti obliki. Strjeno živo srebro ali tekoči asfalt spadata za nas n. pr. med nenavadne izjeme. Kamen ali kovina sta v naravi vedno trda, kisik je plinast, petrolej tekoč. Tako poznamo materijo na zemeljski površini in podobno bo tudi s stanjem materije na drugih planetih, ki so prav tako ohlajena nebesna telesa. Bistveno drugače je z materijo na soncu. Naša temperaturna merila priča, devamo sicer tudi na sonce in pravimo, da rnaša temperatura na njegovi površini 6000 stopinj Celzija, toda nihče si ne more pod tem predstavljati nekaj določnega. Pri tej temperaturi so vse znane nam prvine v plinastem stanju in med tem ko se v zemeljskih temperaturah prvine lahko vežejo v spojine, jim visoka sončna temperatura to spajanje preprečuje, obstoječe tedaj samo vsaka zase. Sedaj si moramo biti na jasnem, da je sončna obla tako velika, da bi njeno velikost dosegli šele z milijonom zemeljskih krogel. To pomeni, da je neprimerno večji del materije v našem sončju v popolnoma drugačnem stanju, nego si ga predstavljamo tu, ta neprimerno večji del materije je nepojmljivo vroč, žareč in razgiban. Kako je v notranjosti sonca, more znanost le slutiti. Če vladajo tam temperature do 50 milijonov stopinj, si lahko samo mislimo, da so atomi v njih že davno razčlenjeni v svoje sestavne dele, a če bi hoteli te dele spet združiti v enoto, bi bilo to početje dosti bolj žalovo, nego če bi hoteli v najsišnejšem viharju zgruditi papirnato hišo. Razlike pa so še drugačne. Med tem ko tehta na zemeljski površini kubni meter svineca enajst ton, bi isti volumen svineca v notranjosti kakšne

zvezde tehtal recimo 140 ton. Poznamo pa milijarde sonc, milijarde stalnic, ki je materija v njih v podobnem stanju najbolj žareče nemirnosti. Med njimi so zvezde, ki so dosti bolj vroče od našega sonca in imajo na površini n. pr. 10.000, 20.000 ali še več stopinj vročine. Neka vrsta zvezd, tako zvanih belih pritlikavk, sestoji iz čudne, nam popolnoma neznanne oblike materije. V teh zvezdah je snov tako zgoščena, da tehta košček, ki ni večji od kubnega centimetra, 50 do 100 kg.

Nasprotje teh gostih zvezd so rdeče velikanke, ki so milijonkrat bolj razredčene nego sonce, čeprav jim znaša temperatura na površini 3000 stopinj. Nepojmljivo redka je materija tudi v plinastih in prašnih meglicah, ki jih je v svetovni prostornini prepolino, ter v žarečih sestavnih delih repatic. Zareči plini v meglenem ovju repatic, ki sestoji iz ogljika, ciana in ogljikovega hidrida, so deset bilijonov hkratni bolj redki nego naš normalni zrak. Če pogledamo torej samo malo v vesoljnost, se prepričamo, da ima materija povsod, razen na sosednjih planetih, popolnoma drugačno obliko, nego jo poznamo. Najbolj razširjena njena oblika je plinasta ob temperaturah več tisoč stopinj, in to lahko zasledujemo do zvezd, ki so 500 milijonov svetlobnih let oddaljene od nas, to je v daljave, kamor največji daljnogled še prodre. Planetov zavoljo njih majhnosti pri drugih stalnicah sploh še niso mogli ugotoviti, mogoče pa je, da obstoje v podobnih gostotnih razmerjih kakor v našem sončju tudi pri drugih zvezdah.

Najbolj bistveno spoznanje, ki smo ga dosegli s tem bežnim pogledom v vesoljstvo, je to, da je materija, kakor jo poznamo na zemlji, v vesoljnosti pač v izginjajoči manjšini. Zdi se, kakor da bi bila zemeljska skorja s svojo materijo, ki služi življenju, le skorja na iskri, ki samo v svoji notranjosti še malo žari, na iskri, ki izvira iz velikanske žareče peči. Da se življenje, ki predstavlja v svoji snovni substanci spet le majhen odlomek zemeljske materije, ohrani živo na praški, ki ne tehta več nego gram, se mora 333 kg sončne materije izžareti v vročino, ki je po svojem bistvu življenju sovražna — v atomskih jedrih se morajo izvršiti nepojmljive presnove, kajti le tako se more milijarde let vzdrževati velikansko izžarjevanje svetlobe in vročine, ki je potrebno, da dobi prašek potrebne življenjske energije. Tako pa ni samo pri nas, temveč gotovo tudi povsod, do kamor sega materija. Vprašanje je na zadnje: Ali je materija, ki nosi življenje v našem smislu, samo ničvreden stranski proizvod ali pa redki, nad vse dragoceni kamen modrosti, ki si ga je izdelala velika alkimistka, umetnica preoblikovanja materija?

Turčija brez slaščic

Turška vlada je prepovedala uporabo krompirjeve in rižave moke za izdelovanje slaščic. Ker je že preprosto prepovedala v te svrhe uporabljati pšenično moko, bo ostala Turčija brez svojih znanih slaščic in peciva.

Divizija „Ariete“ se vrača

po bitki v Cirenajski Džebel

Našemljena mladina

Novi šolski minister v vladi Češko-moravskega protektorata Moravec je začel svoje delovanje s poskusom, da bi izboljšal obnašanje mlade češke inteligence. Obnovil ni samo predpisov o večernem pohajanju in obiskovanju javnih lokalov, ki se pač niso razveljavili, a je mladina nanje že malo pozabila, temveč je učitelstvo tudi pozval, naj nastopi proti nekimi nenavadnim nagajenjem, ki jih kažejo njihovi učenci in učenke, kar se tiče obleke in vedenja. Neki praški list, ki komentira to odredbo, izraža upanje, da je prišel sedaj konec »potapkov« in »bedlyh«. S tem je mislil neke pojave, ki zavzemajo med češkimi sedemnajst- do devetnajstletniki obliko prave duševne epidemije.

Tudi tisti, ki so se samo bežno opazili, dudu v protektoratu, so gotovo opazili, da kaže del češke mladine ob koncu tedna čudno strast do šemljenja. V vlakih, ki vodijo tedaj v dolino Vltave ali Sazave, dobiš občutek, da si nekje v Arizoni ali kjer koli na »Divjem Zapadu«. Ustvarila se je cela literatura pesmi, ki je nastajala ob večernem taborišnem ognju v »Dolini duhov« ali v »Zalivu razbojnikov« (po domače se imenuje takšen kraj morda: Jarov pri Prahi). Strast do »trampovstva« čeških delavskih in malomeščanskih krogov izvira nedvomno po veliki meri iz ameriških filmov z »Divjega Zapada«. Nekaj podobnega bo tudi z oblikami šemljenja med šolsko mladino, ki jih navaja gori omenjeni praški list. Ameriške družabne filmske komedije kažejo neko posebno veselje do tega, da prikazujejo večino junakov in junakinj v malo bebasti obliki, in to se izraža že v obleki. Mladina si je iz tega ustvarila svoj vzor in modo. Predstavljaše si mladega človeka z dvorvrstnim, neverjetno dolgim lahkim sukničjem, z isto tako neverjetno kratkimi in ozkimi hlačami, s smešno zgrbljenim klubokom, kričeče rumenimi rokavicami in dežnikom: to je »potapka«, po naše potapljač, karikaturna ameriške moške mode. A ženski pendant k temu, »bedla«, kar je pokvčena beseda iz »jedle«, užitne, nosi s posebnim veseljem dolge moške hlače in kopira v vsakem pogledu hollywoodske zvezde. Značilno je, da se je ta vrsta šemljenja razširila v ožjem krogu višje srednješolske mladine, kar je vsekako znak za duševno praznoto, ki vlada med njo. Vprašanje je seveda, če se bo dala ta duševna praznota odpraviti s tem, da se odpravijo njeni zunanji simptomi. Mladina gotovo ni sama kriva, da ne najde v današnjih razmerah pametnejšega načina za svoje nastopanje. Bili so zrelejši letniki, ki so ji pozabili misli in ljubostvanje okreniti ob šemljenja, zlagane romantike in prav tako zlagane ciničnega vedenja v razumejšo smer — pozabili pa so morda zato, ker ji sami niso imeli kaj boljšega dati.

Jubilej

znamenitega valčka

Pred nekoliko dnevi je slavil znameniti valček »Ob lep, modri Donaviz svoj 75. rojstni dan. Johann Strauss je napisal to skladbo kot svoj opus 314., njegov prvi načrt si je zapisal nekoč v uri navdihnjenja na manšeto. Delo je posvetil znanemu Dunajskemu moškemu zboru kot zborovski valček za pust 1. 1867. Še isto leto ga je sam dirigiral na pariski svetovni razstavi. Založba, v kateri je delo izšlo, ni celo vrsto mesecev izdajala sploh ničesar drugega nego nove naklade Straussovega valčka, ki so ga sprejeli povsod kot najlepšo počastitev mesta ob Donavi. V nešteti zborovih so razpoznavali valček v vse dele sveta. Ob 75. letnici prve izvedbe ga je predvajal zgoraj omenjeni pevski zbor v dvorani Dunajskega glasbenega društva.

ZA SMEN IN KRATEK ČAS

Gospa Vera je dala beraču petico.
 »Ali ne morete reči hvale?« se je potem razjezila.
 »Berač je odgovoril:
 »Hvala pravim šele od desetice dalje, za petico pokinam samo z glavo.«
 Ko je prometna netreča izostala samo za las, je dejal policajski stražnik vozaču:
 »Ali ne veste, da morate dami, ki vam vozi nasproti, prepustiti polovico ceste?«
 »Saj tako tudi delam,« je odgovoril vozač, »prej pa moram ugotoviti, za katero polovico se je odločila!«
 »Nu, nu, ah danes popoldne nimaš šole?« je dejal učitelj malemu Janežu, ki ga je zalotil pred kinematografsko blagajno.
 »Ne, ni mi treba,« je odgovoril Janežek, »saj imam vendar ošpice!«

Veščanstvo Kralj in Cesar na oblihu

v nekem letališču v Južni Italiji

Mrmotice na Koroškem

V Beljaku se bavijo lovski krogi s tem, da bi na novo udomačili mrmotice na Beljaški planini. Kakor dokazujeta dve še ohranjeni duplini teh živali in lobanja, ki so jo našli pred časom, so te živali na omenjeni planini že nekoč živele, in sicer cenoje obe gnezdi na kakšnih tisoč let, lobanja pa je za nekoliko stoletij mlajša.

Mrmotice ali svizci, ki jih cenijo kot zanimive visokoporske živali, pred vsem pa zavoljo njihovega dragocenelega kožuha, so glodalci iz družine veveric. Imajo čokat trup s kratkimi nogami, skritimi ušesi, velikimi zgrebnatimi kremplji in kratkim, košatim repom. V dolžino merijo kakšnih 50 cm, v višino 15 cm. zgoraj so

rjavo črni, spodaj temno rdečkasto rjav. Nahajamo jih po planinah evropskih velegorij, in sicer običajno tik pod mejo večnega snega. Živijo v podzemeljskih duplinah, v katerih prespijo običajno dve tretjini leta. V strahu se oglašajo z ostrim življanjem, hranijo se pa z gorskimi rastlinami in koreninami.

A NEKDOTA

Igralec Danegger je nastopil že v otroških letih v dunajskem Dvornem gledališču. Igral je mlade Shakespearovce prince in programi so ga navajali kot »Malega Daneggerja«.

Nekega večera, ko so predvajali »Rikarda III.«, so še čisto mladega igralca zalotili, ko se je za kulisami poljubljil z neko statičko. Službojuči inspicent je dogodek sporočil ravnateljestvu. Naslednji dan je Danegger prejel službeno povabilo k ravnatelju.

Ves preplašen je stopil v ravnateljevo pisarno.

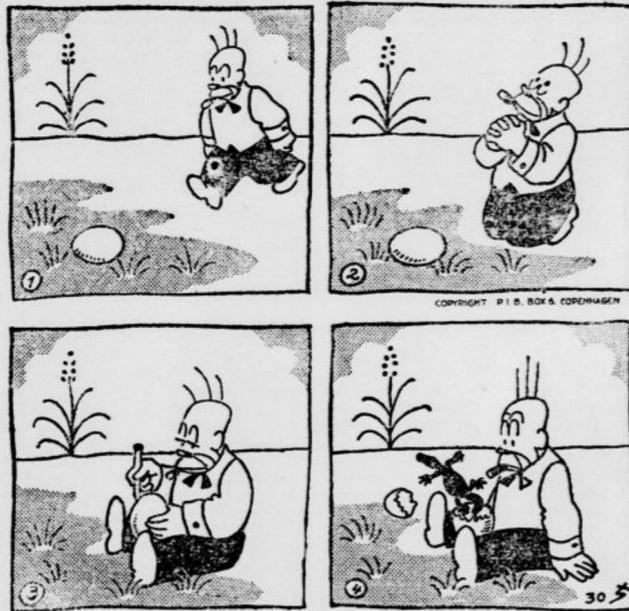
»Z ozirom na včerajšnje dogodke...« je zagrmel ravnatelj glas —
 »...bomo odslej čitali »Malega« pred vašim imenom. Na programih boste odslej: Gospod Danegger!«

Pomanikanje bencina v Portugalu

Lizbonski listi sporočajo, da bodo v bližnjih dneh v portugalski prestolnici omejili potrošnjo električne energije. Po drugi strani so za zasebno rabo že znatno omejili količino bencina. Računajo, da bo 30.000 osebnih in 4500 tovornih avtomobilov v deželi prenehalo voziti.

Obnovite naročnino!

VSAM DAN ENA

Adamson je našel ogromno jajce

Kulturni pregled

„Evgenij Onjegin“ v Operi

Opera je znova uvrstila v tekoči repertoar Čajkovskega operno skladbo »Evgenij Onjegin«. Delo smo dobili v režiji C. Debevc, pod taktirko A. Neffta in v zasedbi, ki se v glavnem ni spreminjala, tako da se lahko v poročilu omejitve zgolj na kroniko. Čajkovskega glasbena sodi med tiste izraze osebnega in narodnega genija, ki so že zdavnaj prešli meje svoje domovine in postali obča last kulturnih narodov. V nji je toliko posebnosti in nedoločljivosti čara, ki je odsev stvariteljeve čustveno izredno bogate duše, da nas vedno znova opaja s svojim melanholično izzvenevajočim, a zmeraj človeško toplim lirizmom.

Opera »Evgenij Onjegin« je dozorela v krhki lepoti Puškinove poezije in je prežeta z idilsko časov, ko je mogel z dolgočasni, byronovski nastrojeni dandy občutiti v pretresljivi obliki maščevanje zavrnjene ženske ljubezni. V edinstveni poetični formi se pokaže veličina ženske duše v trenutku, ko se Tatjana odločuje med dolžnostjo in med znova vzkipelo, vendar pa z grenkobo prežeto ljubeznijo, ki jo je bil blazirani mladenič nekoč zavrnil. V stopnjevitih dramatičnih napetosti se razvija pred gledalcem zgodba nežne, sanjave Tatjane in živahne, temperamentnejše Olge ter z njiju usodo povezanih Evgenija Onjegina in Lenskega, dokler ne doseže tragičnih viškov v smrti Lenskega in v usodnem srečanju Onjegina z omoženo Tatjano.

Ta dramatski sužej iz Puškinovega epa,

obstoječ ne samo v razpletu ljubezenske zgodbe, marveč tudi v posrečenem kontrastiranju značajev, je našel v Čajkovskem uspešnega glasbenega tolmača in oblikovalca. V sedem slik razdeljena opera je spisana s širokim glasbenim zamahom in obilno prepletena z lepimi in barvitimi pasajaži, ki gledalčevu pozornost, zavzeto s sijajnim glasbenim slikanjem značajev, duševnih stanj in dramatičnih trenutkov, voljno in blagodejno sprostijo v trenutno uživanje vedrih in osvetočujočih intervalov. Zato ima Čajkovskega zahtevno delo tudi pri uživajočem občinstvu velik uspeh.

Na prvi letošnji reprizi, ki so jo dajali za premierski red, je predvsem zavzela občinstvo V. Heybalova kot Tatjana. Njena plemenita igra, pričajoča o notranjem doživljanju Tatjanine ljubezni, se je posebno razmahnila v prizoru s pismom, ki mu je dajalo glasbeno slikanje prebujajoče se ljubavne strasti in mehke, dražljive mesečine poseben čar; dalje v prizoru v gozdu, na sestanku z obšabnim bonvivantom Onjeginom, ter seveda in končni sceni, ko Tatjana v silnih duševnih krčih premaga ljubezen in kaznuje Onjegina z nepreklicno zavrnitvijo. Občinstvo je prikupno pevko, ki je po daljšem presledku spet nastopila, pozdravljalo s posebno pozornostjo. — Robert Primožič je dal v svojem Onjeginu polno učinkujočo podobo salonskega dandyja, blaziranega uživača in brezdelnega nemirneža; njegova moško ostrina in temna vloga živo kon-

trastira s Tatjanino mehko in svetlo podobo ter dobiva tudi s pevski strani lepo uravnoteženost. Dvojico Olga-Lenski pojeta Nuša Španova in A. Sladoljev v manj izrazito, vendar pa tudi prispevata znatni delež k uspehu predstave. Igralsko šibkejši Sladoljev je dosegel lep pevski uspeh z arijo »O kam, o kam si mi izgnil, moj blaženi mladostni raj...« Posebej je treba omeniti še J. Betetta kot kneza Gremina — vlogo, katero sicer poje F. Lupsa. Njegovo arijo v šesti sliki je sprejelo občinstvo z navdušeno hvaležnostjo. B. Sancin se je izkazal kot Triquet v ariji, ki jo zapoje v izvirniku Poleg ted nastopajo St. Poličeva kot Larina, M. Kogojeva kot pestunia, M. Škrabar, M. Dolničar in I. Mencin ter zbor in balet. Igralsko in pevsko v glavni liniji dobro izdelana in glasbeno lepo izenačena predstava opere Čajkovskega zapušta prav prijeten vtisk.

Mnenje o književnosti v sedanjih dneh

Madžarski pisatelj in kritik Aleksander Makkai je objavil v »Pester Lloyd« z dne 15. t. m. značilni članek z naslovom »Was dürfen wir schreiben?« (Kaj smemo pisati?). Članek razglablja položaj in nalogo književnosti v času, ko je »Madžarska z vso ostalo Evropo v boju za življenje in smrt, ko stoji na kocki obstoj ali neobstoj te dežele. Ali ima slovestvo še vprašanje Makkai, v tem borečem se svetu sploh še kak pomen in če ga ima v čem je neki?

Pisec pravi da je slovestvo imelo v zgodovini madžarskega naroda vedno važno vlogo, ker je bilo tisti činitelj, ki je s svojimi najvažnejšimi deli vzbujal samozavest vedil k samoznanju in izžarjeval življenj-

ska silo. To vlogo pa je imelo samo tedaj, če je nudilo narodni duši umetniško verno zrcalo. Poudarek je v besedi: umetniško, zakaj pisatelj ne fotografira, marveč oblikuje bistvene, najznačilnejše stvari v enotno sliko. Slovestvo ni nič drugega nego umetniški prikaz človeškega življenja. Ta prikaz zajema iz resničnega življenja samo surove gradivo, ki pa ga pisatelj v sebi preoblikuje in mu daje življenje nove stvaritve. Tako nastajajo iz surove snovi o resničnosti umetniške realnosti večnega pomena.

Na Madžarskem je sedaj vedno znova pereč spor o tem, kaj naj pisatelj piše. Nekateri — pravi — ne morejo dovolj glasno zahtevati da bodi pisatelj ljudski socialen da naj se bavi z odločilnimi socialnimi vprašanji sodobnosti. Drugi pa spet tiste, ki tako pišejo, načelno napadajo, češ da so se vdnialsi političnim svetovnonazorskim in socialnim tendencam Makkai meni da je tudi v sedanjih časih poglavitna naloga stvarjajočega pesnika in pisatelja v tem, da ostane zvest tistim neumrljivim zakonom, ki izhajajo iz večnega bivanja vsega duhovnega. Ti zakoni, ne pa interesi dneva odločajo o vrednosti del Literature mora tudi v vrtincih sedanjih dni iskati predvsem to, kar ostaja in stremeti iz goščave dnevnih vprašanj in dnevnih nadlog no večno človeškem. S tem se nikakor ne stavi v sovrtažni odnos z življenjem zakaj vedno je bila največja skrivnost literature v tem, da je iz skrajno individualnih in sremenljivih življenjskih podob umela nazorov izčisti tiste barve in forme, ki dajejo življenju večjo, nadobesno in nadčasovno značilnost.

Sodobnost — izvalja Makkai — daie v vseh mogočih omejenih in vprašanih iz viharnega in kaotičnega življenja neizbrannoo snov literaturi, ki hoče od tod umetniško izbrati in ustvarjati umetniško dognane in

nazorne podobe. Pisatelj, so upravičeni in dolžni, da to vrtinčasto sedanjo ustavijo in vzamejo iz nje vse, kar hočejo in kar potrebujejo za svoje umetniške prikaze današnjega življenja. Pri tem pa imajo tudi zadostno svobodo in vse možnosti, da posezejo nazaj v preteklost, da izbirajo gradivo iz življenja vseh ljudskih slojev in se pri tem niti ne ozirajo na položaj in potrebo tesno pojmovane sodobnosti, marveč ostajajo glasniki večnega v človeku in v življenju — tega kar sega nad vsako dobo, pa naj bo še tako viharna revolucionarna in odločilna. Pisatelj ime pač vso tako svobodo, vendar tudi najvišjo disciplino, ki mu jo nalaga že samo delo s svojimi kvalitetenimi zahtevami.

Literatura, kakršno potrebuje in zahteva danes narod, bodi odraz njegovega življenja, odsev njegove duše a povzročilen nad bežne in nedoločne trenutke, ki jih mora gledati pisatelj z višjega stališča da vidi tudi to, kar je bilo pred njimi in kar utegne biti za njimi. V tem povzdigujočem, tolažilnem in energije izžarevajočem delu je tudi danes poslanstvo literature. Ona mora še vedno nuditi ljudstvu zrcalo časa in življenja, toda tisto zrcalo v katerem se lahko ugleda globlje in ostreje ter doživlja samega sebe. Spor za »ljudsko« ali »umetniško« literaturo ostaja potemtakem, sklepa madžarski pisec glede na primer madžarske literature v nujnem območju umetniškega izživljanja in v iskanju tiste celotnosti, ki jo narod v svojem boju potrebuje. Ne gre potemtakem za promagando te ali one tendence smeri socialnih interesov — marveč za spoznavanje in obravnavanje celotnega nad časa in njegove trenutne potrebe povzdigujočega življenja, ki ga narod hoče in mora živeti. Večno socialno, večno ljudsko, večno človeško — to je tisto, čemur služi slovestvo z največjim pridom.

Kronika

*** Avtomobilizem in letalstvo v novi Evropi.** Avtomobilizem in letalstvo predstavljata dve najvažnejši vodilni panogi v organizaciji sodobnega motoriziranega prometa. Njiju razvoj je v vsaki državi odvisen deloma od današnjih fiksnih pogojev — tu mislimo predvsem na topografske in meteorološke razmere deloma pa od spremeljivih pogojev, kakršni spadajo v področje politike in gospodarstva. Razvoj avtomobilizma je v največji meri odvisen od splošnih notranjih razmer vsake države, od življenjskega nivoja njenega prebivalstva, od stopnje cestnega omrežja in od splošnega stanja prometnih sredstev v njej, med tem ko je razvoj letalstva tesno povezan z zunanji položajem države ter njenim političnim in vojaškim prestižem. Na obeh področjih se je morala stara Evropa vseh 20 let pred sedanjo vojno boriti s premočnimi anglosaksonsko konkurenco, čeprav ni dvoma, da je bila kontinentalna Evropa v tehničnem in športnem pogledu pred njema. Novi Evropi, kakršna bo izšla iz sedanje vojne, bodo zastavljene različne naloge. Avtomobilizmu bo pripadalo poslanstvo, da koordinira proizvodnjo in pospeši vzajemno trgovino v takem smislu, da bo Evropa dobila Ameriki podoben položaj. Letalstvo pa bo moralo takoj obnoviti mednarodne zračne zveze, ki so bile zaradi vojne opuščene, obenem pa bo moralo otvoriti tudi one nove linije, ki jih bodo osnove države smatrale za potrebne v interesu čim tesnejšega gospodarstva, političnega in kulturnega sodelovanja.

*** Zruševanje trgovcev ljubljanske pokrajine** obvešča vse trgovce, ki prodajajo tekstilne in oblačilne predmete ter obutev, da so primorani predložiti omenjene predmete tudi vsem državnim in vojaškim uradnikom proti predložitvi osebne legitimacije in osebne nakaznice za nabavo blaga. S tem se popravila navodilo v okrožnici št. 300 z dne 3. februarja t. l. 5. odstavek.

*** Nenadna smrt rimskega industrijalca** v vlaku. Ko je v četrtek zjutraj brzdavil iz Rima prispel na glavni kolodvor v Milanu so organi Rdečega križa iz voza prvega razreda prinesli truplo znanega rimskega industrijalca Oresta Villanija, ki je na poti izmenada umrl. Bivši Codogna je Villaniju postalo slabo pa je poprosil soprotnike pomoči. V vlaku se je slučajno nahajal tudi nek vajski zdravnik, ki je takoj ugotovil, da je slabost nevarna, in je Villaniju dal tudi injekcije. Vse prizadevanje pa je ostalo brez uspeha in po kratkem trpljenju je mož izdihnil.

*** Trpljenje italijanskih misijonarjev** na Kitajskem. Iz Kitajske pokrajine Honan je prispelo poročilo, da so vojaki neke regularne kitajske čete v Jekianu dne 1. februarja ubili italijanskega misijonarja patra Karla Osnaghija, člana misijske družbe v Milanu. V Šijansiju so pa nekdaj kitajske čete napadle italijanske misijonske postaje ter jo povsem izropale, razen tega pa so patra Urbano Preditero odgnale kot ujetnika s seboj.

*** Trda zima na Španskem.** Iz Madrida poročajo, da je letošnja zima ena najhujših, kar jih je kdaj Španija doživela. Močan val mraza, ki je zajel ves polotok, spremljajo močni vetrovi. V Madridu so namerili 6 stopinj mraza pod ničlo. Nad Barcelono in Palmo di Maorca so razsajali silni snežni viharji. Po nekaterih krajih v Santanderski provinci so se pojavile številne tolpe volkov, ki napadajo nasele. Kmetje so organizirali več pogonov proti njim in so lepo število volkov pobili.

*** Primer plodovitosti in trdoživosti rodu.** V Fornari pri Verbanu živi pet sestri in njihov brat, ki so skupaj stari 471 let. Sestre in brat, ki so vsi poročeni, imajo 52 sinov in hčera, a ker so si mnogi izmed njih že ustvarili družine, se je nabralo do sedaj že 130 vnukov in vnučkinj. Najstarejša izmed sester, Magdalena Piana, ima 86 let, najmlajša 74, njihov brat Giovanni pa 71 let.

*** Dva velika požara v Milanu.** Na korzu Buenos Aires v Milanu je začelo goriti v laboratoriju tvrdke Selvaggo in Palmerini, v katerem popravljajo nalivna plesa. V prostoru so bili sami lahko gorljivi predmeti in ogenj je v kratkem času zavzel silovit zamah, da je med ljudmi, ki so bili tam zaposleni, pa tudi med prebivalstvom hiše nastala prava panika. Gasilci so bili takoj na mestu in njihovi intervenciji gre zahvala, da je bil ogenj v kratkem času zaduščen. Škoda je znatna.

*** Istege dne** je začelo goriti v tvornici tvrdke Biffi v Balduccijevi ulici. Tudi tu je požar hitro zavzel velik obseg in po-

vzročil za četr milijona škode. — Iz Bergamoja pa poročajo, da je v tamošnji okolici začelo goriti v kolonski hiši, ki je lasti Julie Cattaneo. Delo gasilcev je bilo zaradi pomanjkanja vode precej oteženo. Pamenj so uničili velik del poslopja ter mnogo opreme in orodja, tako da se škoda računa na 200.000 lir.

*** Pridelek sladkorne pese v srednji in južni Italiji.** Poročali smo že o tem, da je ministrstvo za poljedelstvo in gozdoev. v prizadevanju za doseg čim večje domače proizvodnje razpisalo nagrado 10 lir za vsak stot sladkorne pese, ki ga bodo kmetje iz srednje in južne Italije z novo letnico dostavili sladkornim tvornicam in destilacijam. Listi poudarjajo, da je gojitev sladkorne pese priporočljiva zlasti v onih predelih, ki so bil nedavno osušeni, ker mnogo pripomore k izboljšanju zemlje. Razume se, da od kraja pridelek v srednji in južni Italiji ne bo mogel biti tako združen kakor na primer v Padski nizini, kjer pridelajo po 250 do 300 stotov pese na hektar, s smotnim gospodarstvom pa bodo doseženi zmerom zadovoljivejši uspehi.

*** Italija ima dovolj tobaka.** Vojna, ki je mnoge evropske dežele odrezala od uvoza, je povzročila tudi občutno pomanjkanje tobaka na evropskem tržišču. Evropske države so bile na ta način prikrajšane za okrog 120.000 ton tobaka na leto in to razliko si prizadevajo obiti z različni gospodarskimi in upravnimi ukrepi. Prvo nasele je, da skuša vsaka država v čim večji meri izkoristiti možnosti lastnega tobačnega pridelka. Glavni evropski proizvajalci tobaka so Bogarija, Grčija in Turčija. Ki ga pridelajo 130.000 do 140.000 ton na leto. Znatna pridelovalka tobaka pa je tudi Italija, katere proizvodnja dosega 42.000 ton na leto, tako da krije lastne potrebe. Nemčija pridelala okrog 60.000 ton tobaka na leto, Francija 38.000, ostale južnoevropske države pa nad 40.000 ton. Tako da znaša celotna evropska proizvodnja 310.000 ton na leto. Tobak spada med tiste vrste blaga, po katerih v vojni povpraševanje najbolj naraste, zato je razumljiva pozornost, s katero si skušajo države zagotoviti zadostno količino »božje travi«.

*** 86 novih električnih lokomotiv za državne železnice.** Elektrotehnična tvornica Ansaldo, ki je italijanskim državnim železnicam že zadnja leta dobavila lepo število električnih lokomotiv, je pred kratkim izdelala 86 novih električnih lokomotiv, ki so najhitrejše in najmočnejše, kar jih je bilo doslej izdelanih v Italiji. Te lokomotive razvijajo 4000 konjskih sil na uro, tehtajo po 135 ton in so sposobne težke potniške vlake premikati s hitrostjo 130 km na uro. — Ista tvornica je izdelala za državne železnice še 40 manjših elektromotorjev, ki prav tako lahko razvijajo brzino 130 km na uro.

*** Ustanovitev Sindičata gostinske stroke.** V terek je bil ustanovljen občni zbor Sindičata gostinske stroke. Člani so po večini kvalificirani natakarji in natakarice, ki so bili že prej organizirani, kar se je videlo iz velike udeležbe na občnem zboru. Izvoljen je bil 6 članski odbor s predsednikom Tovornikom Ivanom na čelu. Odbor traja 3 leta po novih pravilih Pokrajinske delavske zveze. Iz poročil na občnem zboru o dosedanjem delu je bilo videti, da je Sindičat že do sedaj opravil veliko delo. Dosežene so bile minimalne meze za gostinsko osebo, zaščita kvalificiranih moči, posredovalni odbor itd. V bodoče se namerava skleniti kolektivna pogodba, poskrbeti za obvezno obiskovanje gostinske šole, uvedbo pomočniških izpitov, skrbeti, da bodo v obratih I. in II. kategorije zaposleni le kvalificirani uslužbenci, kakor tudi da se bo določena obvezna napitnina povod izvajala.

*** Nemška filmska gledališka družba** ustanovljena. V zvezi z različnimi novimi organizatornimi ukrepi v nemškem filmskem gospodarstvu je bila zdaj ustanovljena posebna nemška državna filmska gledališka družba. Ta družba z omejenim jamstvom bo poslej vodila velika in pomembna filmska gledališča v vsej Nemčiji, v kolikor je vodstvo takih gledališč potrebno iz kulturnih ali reprezentancijskih vzrokov. Novo družbo vodi dr. Quadt in ravnatelj Maks Witt Obenem je predsednik državne filmske zbornice uredil poslovanje ostalih kinematografov po socialnih vidikih. To se pravi, da bodo poslej vodili kinematografe tisti, ki so k temu najbolj upravičeni. Pri oddaji novih kinematogra-

fov bodo upoštevani v prvi vrsti bojevnikli.

*** 10 milijonov ovac v Italiji.** Po najnovejših statističnih podatkih so v Italiji našli nad 10 milijonov ovac, ki pripadajo 568.000 rejcem. Ker je po zadnjem štetju nad 4 milijone kmetijskih obratov v Italiji, kaže račun, da se samo 13,5 odstotka kmetijskih posestev bavi z rejno te važne, dragocene drobnice. V srednji Italiji se z ovčerejo ukvarja 21,4 odstotka kmetij, v južni Italiji znaša odstotek 18, severna in pa otoška Italija pa izkazuje 9,4 odstotke. Vsem pokrajinam na čelu so Abruci, kjer se z ovčerejo bavi 42 odstotkov vseh kmetij, na zadnjem mestu pa je Sicilija, ki izkazuje samo 5,5 odstotka.

*** 4000 steklenic konjaka za vojske na ruski fronti.** Italijanske tvrdke so poveljstvu italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji poklonile 4000 steklenic konjaka za vojske na fronti. Propagandni urad generalnega štaba je tvrdkam v imenu vojakov izrekel toplo zahvalo.

*** Povišanje davka na luksuzne pse.** Od 1. januarja dalje velja novi davek na luksuzne pse, ki znaša za pse prve kategorije 300, druge kategorije 50, tretje pa 15 lir na leto. Poleg te izredne davčine morajo lastniki psov plačati tudi ostale predpisane pristojbine.

*** Razstava koles in motociklov v Turinu.** Kljub vojnem času, ki takšnim prireditvam niso naklonjeni, bo v Turinu od 14. do 22. marca — 17. po številu — razstava koles in motociklov. Razstava, ki bo zasedla dvorane v palači likovnih umetnosti na Valentinu, bo tehnikom, športnikom in amaterjem nudila bogato izbiro koles, motociklov, tovornih motornih voz, njihovih sestavnih delov ter obleke in opreme za vozače. Hkratu z razstavo bo tudi vrsta pomembnih športnih prireditvev, med njimi velika kolesarska tekma dne 15. marca.

*** Sreča v nesreči.** V neki vasi v okolici Boigne se je pod težo snega, ki je padel zadnje dni, porušila streha hiše, v kateri prebiva družina kmeta Angeia Molerinija. Težko ogrožje je tri prebivalce hiše pokopalo pred seboj, vendar pa so jih po kratkem naporu rešili žive in zdrave. Ker je nad vrat izbe visela neka sveta podoba, ki je v hiši od nekdaj v velikih časteh, in je prav tako ostala nedotaknjena, si ljudstvo razlaga, da so bili vsi trije rešeni po čudežu.

*** Spet žrtve ogljikovega dvokisa.** V eno izmed turinskih bolnic so nezavestnega pripeljali Giovannija Grattinija. V neki mehanični delavnici se je hotel pogreti, pa se je preveč približal k peči, iz katere je uhaljal ogljikov dvokis.

IZ LJUBLJANE

— Ob grobu prof. Leona Eržena. Ob številni udeležbi njegovih stanovskih tovarišev, dištava ter prijateljev in znancev so danes popoldne pri Sv. Križu zagrebili pomembne ostanke prof. Leona Eržena, ki je po kratkem trpljenju umrl, star komaj 38 let. Pokojnik je bil sin znanega, uglednega lingvистa dr. Roberta Eržena in se je po končani gimnaziji tudi sam posvetil jezikoslovju. Študiral je nemški in italijanski jezik na naši univerzi, nato pa je služboval po raznih mestih na jugu. Poučeval je na gimnazijah v Pristini, v Korenici in Liki in Virovitici, nakar je bil premeščen v Maribor, kjer je ostal do razsula bivše monarhije. Po povratku v domače mesto je bil imenovan za profesorja na naši trgovski akademiji. Pred dobrim letom je iznenada obolel, — napadla ga je zavratna pljučnica. Takoj se ga prepeljali v bolnico, kjer so mu zdravniki naklonili vso pozornost, a vendar je ostalo njihovo prizadevanje zaman. Po kratkem trpljenju je podlegel. — Pokojnik prof. Leon Eržen je bil miren, tih, plemenit človek, ki je sam zase živel svojemu delu, prav zato pa ga je vzljubilo vsakdo, ki ga je spoznal. Naš proforski stan je z njim izgubil vzornega tovariša, naša mladina pa skrbnega, dobrega učitelja. Prof. Leonu Eržnu bomo ohranili blag spomin, njegovim roditeljem pa izrekamo iskreno sožalje.

— Izredna umetniški užitek nam bo nudil koncert našega novega komornega orkestra, ki je pod umetniškim vodstvom violinkega virtuozu Karla Rupla. Z največjim zanimanjem spremlja naše koncertno občinstvo ta dogodek v našem glasbenem življenju. Komorni orkester šteje 16 članov in sicer 5 prvih violinistov, po 3 druge violiniste, violiste in čeliste, 1 kontrabas in klavir. Solista v orkestru sta Leon Pfeifer in Albert Dermelj. Na tem prvem koncertu bo sodelovala sopranistka operna pevka Valerija Heybalova. Na spo-

vesmu prvotnemu človeku. Vsaki stvari bi hotel do dna. Človeka čuti v vsej njegovi usodni povezanosti z zemljo, iz katere je zrastle, v kateri živi in v katero se bo vrnil. Vse gleda v enem. Ves svoj je in samoten in vendar tako domač in prisrčen. Mislim, da je pred njim še dolga in trda pot ustvarjanja, ki si jo kuje s svojo strogo zahtevno; da povedo njegove slike več, kot more v bežnem hipu zajeti človekov pogled.

Emanuel Kolman je prispeval razpoložensko pesem »Zima«, nadaljuje se povest Franja Čička »Astron« z ilustracijami Fr. Miheliča, iz zapuščine Ivana Vuka je objavljena panonska legenda »Pisček in žabica na luni« (z ilustracijami Nika Pirnat), Tone Gaspari je pisec črtice »Strah«, Kristina Brenkova pa pripoveduje, kako »Kurent gre v grad po cekine« (z ilustracijami Franca Godca). Antona Debeljaka »Pesem ubogih« je opremljena s sliko Franceta Miheliča »Berač«. V nadaljnjem so objavljene odlomek iz Novakovega povesti »Jaz in moja brata«, Mitjeva pesem za najmlajše čitatelje »Muca Muca«, Ljudska pesem iz Prekmurja »Lepa Vida« z ilustracijami Marije Vogeinikove (zanimiv motiv o lepi Vidi, zlasti v prvih kiticah poln rabe lirike). Gustav Striša se oglašja s črtico »Metarac«, Tone Ljubič s člankom »Pustni terek v Dobrépoljah« in O. Gaspari s ilustracijami pesmi »Pustnec«. Kakor v vsaki številki, so tudi ob koncu te številke razni krajši poučni sestavki in mladinski dopisi.

Naš rod — izdaja v redakciji Josipa Ribičiča Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— Na ribjem trgu je bilo večeraj precej živo. Rib sicer ni bilo vseh vrst na izbiro, gospodinje pa so lahko nakupile polemonke, ki so jo prodajali svežo po 28 lir kilogram, namočeno pa po 9,4 lire; lososa so prodajali po 32 lir kg. Od domačih rib so bile naprodaj le belce po 18 lir kg.

ZAPISKI

NOV ZVEZEK »NAŠEGA RODA«

V pravkar izšli 6. številki prinaša naš vzorno urejani mladinski mesečnik »Naš rod« na ovitku avtoportret priznanega slovenskega slikarja Franceta Miheliča, kateremu je zvezek delno posvečen. Kristina Brenkova seznanja v članku »Razgovor s Francetom Miheličem« z osebo in delom tega umetnika, ki predstavlja v naši mladi slikarski generaciji eno najoriginalnejših in naimočnejših umetniških osebnosti. France Mihelič pripoveduje tu o svoji mladosti, o slikarskem študiju in prvih začelkih, o svojem življenju in delu v Ptujju, o svojih motivih s Kurentom itd. Navsezadnje pa avtorica takole označuje Miheličev človeški in umetniški značaj:

»Naraven je. Iskren, mračen in vendar ves živ, gorak in neposreden. Tako blizu se mi zdi, da je zemlji, ognju in vodi in

Iz Novega mesta

— Promet z nepremičninami. Tudi v letošnjem letu vlada na zemljiški knjigi novomeškega okrajnega sodišča prav živahan promet. Število prenosov se je sicer zmanjšalo in le od časa do časa je zabeležena kakšna pomembnejša posestna sprememba, zato pa so dnevno na vrsti teviln izbrisli kmetijskih dolgov. Kmeti danes mnogo lažje in bolj vnovčuje svoje priделke ter izrablja sedanjo dobro konjunkturo za plačevanje starih dolgov. V poslednjem času je zelo padla zadolženost dolgiških kmetov in dolenskih domačije so ponovno zadihale svobodneje. Pač pa je iznenadilo letos izredno malo število izročilnih pogodb, ki so bile sicer vsa leta baš v predpustu pravi številci. Dočim je bilo še lansko leto v predpustu vpisanih kar 80 izročilnih pogodb, jih je bilo letos komaj 30. Največja letošnja posestna izprememba je bila izvršena v Radolci, kjer je zagrebška Zemljiška banka prodala gozdno upravi v Radolci znanu tovarno pohištva in velike zraven tovarne ležeče komplekse zemljišča ter vsa zemljišča v občini Pribošje za 2.750.000 lir.

Z Gorovskega

Državni uradniški vodja Neef na Gorovskem. Po svojih sestankih z uradništvom v Celovcu in Beljaku se je nemški državni uradniški vodja Neef pripeljal na Gorovsko. V spremstvu koroškega pokrajinskega vodje in nekaterih sodelavcev je prispel pretekli terek v Kamnik. V poslopu okrožnega vodstva so ga pozdravili okrožni vodja Pilz, deželni svetnik dr. Doujak in okrožni uradniški vodja Anetshofer. Državni uradniški vodja se je posvetoval v vodilnih možni o uradniških zadevah, ki se tičejo kamniškega okrožja, nakar se je vrnil na Koroško.

Nepotrebne vožnje so nedopustne. Državni tajnik za tujski promet je objavil: Ker so brzovlaki stalno prenapoljeni, je treba ujno posvariti, da potovanja brez nujnega vzroka niso dopustna. Odrzba, da se smejo na odhidi peljati samo tisti, ki so si pridobili pravico do tega s svojim delom za voščujoče se Nemčijo, velja slej ko prej. Zupani občin, kjer je razvit tujski promet, morajo pod strogim nadzorstvom skrbeti, da se bo ta naredba dosledno izvajala. Lastniki sob, ki ne bodo upoštevali teh določb, lahko pričakujejo ostre kazni na podlagi predpisov, ki so bili nedavno poostreni. Prostor v tujskoprometnih krajih in predvsem na železnični pripada vojakom in onim, ki so zaposleni pri vojaško važnem delu. Nepotrebne vožnje so na vsak način nedopustne.

Tovarnar usnja pred posebnim sodiščem. V Celovcu je moral stopiti pred posebno sodišče 30letni dr. Fritz Neuner, nadomestni obratovodja usnjarne Kristofa Neunerja v Celovcu. Z njim se je moral zagovarjati 40letni Friderik Sommer, knjigovodja istega podjetja. Obtožena sta bila prestopka zoper odredbo o vojnem gospodarstvu. Višji državni tožilec je navedel v obširni obtožnici, da dr. Fritz Neuner v dobi od jeseni od leta 1931 do januarja 1941 ni prijavil 11.000 kosov podplotov in 15.632 kosov gornjega usnja. Knjigovodja je njegovo početje podpiral z napačnimi podatki na pristojnih mestih. Sodba sledi.

Zastrupljenje s plinom. Zadnji čas se je primerilo na Koroškem več nesreč s plinom. Zjad poročajo o novi taki nesreči iz Celovca. 15letna gospodinjka pomočnica Ana Juvanova ni znala pravilno ravnati s plinsko pečico. Plin ji je uhaljal in delko se je zastrupilo. Reševalci so nezavestno prepeljali v deželno bolnišnico. Pomoč ni bila prepozna, poizkusi za vrnitev v življenje so bili uspešni.

Iz Metlike

— Izdaja pri Novari. se imenuje znamenita švicarska drama, katero bo uprizorilo Narodno gledališče iz Ljubljane v Metliki in Teatro Puccini v ponedeljek, dne 23. februarja ob šestih uri zvečer v režiji Petra Malca. Glavne vloge bodo igrali, v Metliki že znani igralci: Elvira Kratjeva, Starčeva, Nakrst, Malec, Košič, Košta, Kovič, Venišnik in dr. — Drama nam slika borbo za ohranitev kmetije sredi vojnih dogodkov tedanje dobe. Igralci bodo nastopali v slikovitih srednjeveških kostumih, kar bo gotovo povečalo zanimanje za to predstavo. Vstopnice se dobijo že v predprodaji.

»Dobil si dvoječke?« je dejal Miha s sočutnim glasom. »Ali ne delata ponocil peklenjske hrupa?«

»Ne, stvar ni niti na pol tako huda,« je odgovoril Jaka, »kajti če eden kriči, drugega sploh ne moreš slišati!«

Dr. Mirko Černič:

Popravki in dopolnitve

h »Kliničnemu besednjaku«

- Pod »koleno« v 14 vrsti črtaj besedo »navzade«.
- Pod »kočnik« popravi Backenzahn v Mahlzahn in dodaj: *mali kočnik* dens praemolaris, der Backenzahn.
- Pod »skopel« dodaj v 6. vrsti *stalna* Dauer-.
- Pod »koža« dostavi na koncu: *podkožen* subcutaneus, *vkožen* intracutaneus; *iniekcija*.
- Pod »kraj« dodaj na koncu: *krájnik* dens sapiens, der Weisheitszahn.
- Pod »križe« dodaj na koncu: *križna podloga* die Beckenstütze.
- Pod »kultura« dodaj na koncu: *čista* = *enštna* kultura die Reinkultur.
- Pod »lanis« mora stati v 1. vrsti kalium in ne calcium.
- Pod »letalno« popravi v 8. vrsti: obolelih na kaki bolezní.
- Pod »lice« vstavi v 10. vrsti: *ličnik* m. dens praemolaris, der Backenzahn.
- Pod »le« dodaj za talcum Venetum: *das Fellewäsc*.
- Pod »maska« dodaj na koncu: *omámno maska* poveznem na obraz, *jo snamem z obraza*.
- Pod »matí« dostavi v 6. vrsti: *matí otroka* zandí.
- Pod »mestov« dodaj na koncu: *slabše mesto* = *slabina* punctum minoris resistentiae.
- Pod »mezinec« dodaj na koncu: *mezíničnik* hypothenar der Kleinfingerballen.
- Pod »modox« popravi »die Hode« v der Hoden.
- Pod »mottíle« dostavi v predzadnji vrsti: *mottíle* s. 1. das Betäubungs-, 2. Trübungs-mittel.
- Pod »mrtve« dostavi v 7. vrsti: 3. *mrtvíni krč tetanus*, der Starrkrampf.
- Pod »muskuluse« popravi na koncu: *míšičast* v »míšičave«.

- Pod »nezdoda« dodaj na koncu: *nezdódnik*, *nezdódnica* der. die Unfallverletzte.
- Pod »noga« dodaj na koncu: *nožni prsti* digití pedis, die Zehen, *nožni palec* Hallus, die große Zehe.
- Pod »nogavica« dodaj na koncu: *nogavico* obütem, *sezüjem*.
- Pod »nosíle« dodaj na koncu: *nosílica* die Trägerin *nosílnice* ž mn. = *nosíla* s. mn. die Tragbahre; *nosíti* se sich halten: *pokonci*.
- Na str. 132 vrini med »obgled« in »obiskatíe«: *obglávítí* im enthaupeten; *obglávílenec*, *obglávílenka* der. die Enthauptete, *obglávílleníe* die Enthauptung.
- Pod »obrok« dodaj na koncu: *enójen obrok* das Eintopfergericht.
- Na str. 133 za »obrt« vrini tole: *obrtlec*, *-ica* m. trichter, der Röllhügel.
- Pod »obsepníčítí« dodaj na koncu: *obsepníčenje* appendectomia.
- Na str. 134 vstavi za »obstatíe«: *obstípníca* ž. (obstipatio: ob + stípo mášim) zaprtje, *zamaščen*; *zapéca*; *obstípníratí* zapírati zamaščí, *zapéči*; *obstípníran* zaprt, *zamaščen*, *zanečen*.
- Na str. 137 vstavi za »odstavítí«: *odstópíthí* im 1. abtreten. 2. sich absetzen; *odstópíthí* ablatio retinae, die Netzhautabstüsung.
- Pod »odtenec« dodaj: 2 *živíni* der Nervenast.
- Pod »ogled« dodaj: *ogledovátí*. útem inspícere, *beschauen*; *mrlíski ogledník* der Totenschauer.
- Pod »ohlana« dodaj v 6. vrsti: *ohlápné* *dmíle* weiche Leisten.
- Pod »olíca« v 3. vrsti črtaj: *jetrno*.
- Na str. 141 za »opéča« vrini: *opéka* ž later der Ziege; *opéčna stena* = iz opeke; *opékatá* *usedlino* sedimentum latericum; *ziedelmehlaríter* Niederschlag.
- Pod »opítíle« dodaj *opítí* m. der Rausch; *étrov klóretílov*.
- Pod »oprásníthí« dodaj na koncu: *oprásní* *strel* der Streifschuß.

- Pod »ovratne« v 5. vrsti mora stati *baté* ni namesto batni.
- Pod »ozgítíe« dodaj na koncu pod 1.: *ozgánost* (lastnost).
- Pod »ozúthíe« dodaj na koncu: *ozúthíenost* die Aufgeriebenheit.
- Pod »pálec« izpopolni na koncu: *pálčnik* 1. der Daumenüberzug, 2. thenar, der Daumenballen.
- Pri »patolójíe« dodaj na koncu: *patolójík* = *patolójí* človek = *boléstnik*; *patolójíní* 1. proučovalka bolezní, 2. boléstnica.
- Na str. 153 vrini za »podagra«: *podárljek*, *-sika* m. processus, der Fortsatz; *kljúnasti coracoídés*, der Rabenschnabel; *zobíčni alveolaris*, *trnasti* spinalis.
- Pod »podkožíe« dodaj na koncu: *podkóžen* subcutaneus; *iniekcija*, *vnetína* phlegmone.
- Na str. 156 za »pomírítí« vrini: *pomárljavítí*, *-jütem* verjüngen; *pomárljíthí* se sich verjüngen;

Dalje

SPORT

Nadaljevanje sledi

Danes in jutri II. del table-teniškega turnirja za moštva pri Mladiki na Kodeljevem

Danes popoldne in jutri ves dan se bo nadaljeval in zaključil obsežnejši table-teniški turnir za moštva, čigar prvi del je bil na sporedu preteklo soboto in nedeljo v istih prostorih, v dvorani Mladike na Kodeljevem...

skih ur igrali še Slavija z Mladiko II. in Korotanom II. in morda še kateri, če bodo na razpolago partnerji in bo dopuščal čas.

Glavni dogodki bodo seveda v nedeljo, deloma že popoldne, nekaj pa tudi popoldne. Spored je zamišljen tako, da bodo pred popoldnevom igrali med seboj favoriti Mladika I. in Korotan I. ter Hermes in Korotan I. popoldne pa bo neoficielni finale — pravega finala seveda ne bo, ker morajo tako vsa moštva igrati med seboj — med Hermesom in Mladiko I. poleg vseh ostalih partij, ki morda do tedaj še ne bodo odigrane.

Ce kdaj, potem bo gotovo to pot spored na table-teniškem turnirju z najboljšimi moštvi in najboljšimi igralci zanimiv, kakor še ni bil v letošnji sezoni, tako da ga bo vredno pogledati ne samo onim, ki stalno spremljajo naše table-teniške moštve, temveč še kateremu, ki morda zmiguje z rameni, kadar sliši, da naši sportniki že spet preganjajo samo ono neznatno belo žogico.

Okrog novega reda v sportu

Tudi Nemci so z Italijani edini v tem, da je treba čim prej ustanoviti posebno evropsko sportsko federacijo

Pobuda italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora (CONI-a), po kateri naj bi države osi v dogledni bodočnosti namesto nedelavnih mednarodnih sportskih federacij ustanovile novo evropsko sportsko federacijo, in sicer ne samo za čas sedanjih vojn, temveč tudi kot temelj za novo usmeritev sportskih organizacij takoj po končani vojni, je zdelo v Nemčiji na splošno razumevanje in odobravanje. Med različnimi dnevnimi in strokovnimi listi je temu vprašanju posvetil precej izčrpnosti misli znani nemški list »Breslauer Neueste Nachrichten« iz Vratislave, ki pravi med drugim:

»Nedavno tekmovanje za evropsko vojno prvenstvo amaterskih boksarjev v Vratislavi, ki je najbolje pokazalo, kaj lahko trdna volja in struna organizacije izvede mimo vseh zaprek, ki jih nalaga sedanja vojna, je nudilo najlepšo priložnost, da smo tudi mi v Nemčiji začeli misliti na čim prejšnjo ustanovitve posebne evropske sportske federacije po istih načelih, kakor so o njih že razpravljali pri CONI-u.«

List poudarja potem prav tako, kakor je to v zvezi z omenjeno pobudo CONI-a storil vodilni italijanski sportni dnevnik »Gazzetta dello Sport«, nujno potrebo, naj se sedaj, ko je Mednarodni olimpijski odbor brez predsednika in brez večine članov ostal brez vsake iniciative, čimprej ustanovi meddržavni sportni forum, ki naj prevzame vsaj začasno njegovo posle. V tem pogledu bo treba čim prej stopiti v stik — tako nadaljuje vratislavski dnevnik — z odgovornimi faktorji v Italiji, da se ustvarijo sporazumni temelji za nadaljnje delo v tej smeri. Praktični uspehi ne bodo dosegli posebnosti težko, ker je bilo že v prejšnjih časih v Evropi nekaj podobnih organizacij, kakor na primer evropska plavalna zveza, ki so že združevale vodilne sportske narode iz Evrope in poslovala prav za prav čisto samostojno in brez vsake odvisnosti od mednarodnih federacij.

»Breslauer Neueste Nachrichten« naglašajo h kraju, da se mora novi red v sportu razvijati v tesni povezanosti s političnim, približno tako, kakor se je prav pred kratkim zgodilo na Norveškem.

Kaj je še novega?

Nekaj zapoznelih iz Hrvatske

Predzadnji nedeljo — od taktar smo našim čitateljem še na dolgu za vesti o dogodkih na Hrvatskem — so imeli v Zagrebu in okrog njega predvsem zimsko-sportsne prireditve.

Tako so predvsem spravili srečno pod streho tekmovanje za prvo drsalno prvenstvo NDH, na katerem so si priborili naslove prvih prvakov nove države tile tekmovalci odnosno tekmovalke: med juniorji Škrtić s 103.26 točke in mestno številko 4, med juniorkami Eva Gruber s 97.26 točke in mestno številko 4, med seniorji Škrtić s 158.06 točke in mestno številko 3, med seniorkami Mira Petaj s 119.4 točke

in mestno številko 4 ter med pari juniorji dvojica Butkov-Tasch z 8.26 točke in mestno številko 4.

Isti dan so imeli tamkaj tudi hokejsko prireditve, in sicer prijateljsko tekmo med najboljšima zagrebškima moštvoima Zagrebom in ZKD. ZKD je v tej tekmi zmagal brez velikega napora s 6:2.

Smučarske tekme so bile ta dan v Zagorju, in sicer v Oroslavju za prvenstvo Hrvatskega Zagorja. Tekmovalo je 23 seniorjev in 10 juniorjev na progah po 12.5 odnosno 10 km. Najboljši tekmovalac med seniorji je bil domačin Šimunić, ki je presmučal progno v času 57:68, med juniorji pa je zmagal neki Bosch v času 57:08.

V švicarskem hokejskem prvenstvu je bila v nedeljo odigrana važna tekma med ekipama Davos H. C. in znanim Montchoisom, ki je pred kratkim v dveh tekmah precej krepko zmagal nad najboljšo italijansko garnituro iz Milana. To prvenstveno srečanje so lausanski igralci izgubili s 3:5. Vsekarer je treba vedeti, da v Davosu igrajo najmočnejši švicarski igralci, med njimi slovitih napadalci Torriani in oba brata Clattini.

Vodstvo nogometne sekcije mariborskega Rapida je bilo poverjeno Filipu Wasletu, ki je bil dotedaj angažiran v enaki lastnosti v Lionici. Nogometna enajstovica Rapida je bila sprejeta v konkurenco za Tschammerjev pokal in bo v prvi polovici marca že imela prvi nastop v njej.

Francoski plovaini prvak Nakache je v Toulouso dosegel nov evropski rekord na 100 m prsno. Nakache je prišel na cilj v času 1:08.6 in je s tem za 9/10 sekunde izboljšal evropski rekord na tej prosti, ki ga je od leta 1938. branil Nemeč Balke.

»Sport« iz Zagreba, št. 6 z dne 10. t. m. je prispel. Med zanimivo vsebino opozarjamo na naslednje najvidnejše članke: »Drsalci so pokazali svoje velike sposobnosti. — Na burnem prvenstvu Zagreba v boksu. — Ali se bo v Varaždinu začel bok? — Zgodbe iz sveta nižierazrednih nogometašev. — Zagorci ogražajo premoč Delničanov v smučanju. — Prvi svetovni rekord na kolezu v vožnji na eno uro. — Nemško prvenstvo bo to pot brez Rapida. — Kako živijo hrvatski dišaki na GIL-ovi akademiji v Rimu. — Sportno življenje Japoncev. — Itd. Vmes je še

mного pestrega drobiza iz vseh sportnih panog. Posamezne številke tega hrvatskega sportnega tednika se dobivajo tudi pri nas po 1.50 Lire.

Iz Hrvatske

Koliko je Zagreb daroval za hrvatske borce. Zagrebški listi so objavili kaj in koliko je bilo nabranega perila med nabiralo akcijo v Zagrebu. Vsega skupaj je bilo nabranih 82.922 kosov v vrednosti nad 5 milijonov kun. Med zbranimi predmeti je treba posebno omeniti: 14.000 srajc, 7600 spodnjih hlač, 10.700 parov nogavic, 2280 trebušnih pasov iz flanel, 2190 šalov, 900 raznih krznenih predmetov, 760 žemperjev, 840 puloverjev, 1348 parov rokavic, 1860 metrov raznega platna itd.

Uspešna racija. V noči od sobote na nedeljo je zagrebška policija v mestu, zlasti pa po predmetnih izvedlah temeljito racijo. Aretiranih je bilo 150 oseb, med katerimi se je nahajalo več kriminalnih tipov. Večina njih bodo poslani v delovna taborišča, nekatere pa so izgnali v njihove domovinske občine Nočna racija, ki je sledila dnevnih, je imela tudi popoln uspeh. Zajeli so 60 sprehajalcev, ki niso imeli dovoljenja za kretanje, 80.000 kun so vrgle kazni, ki so jim jih naložili.

Takovanje Maksimirske ceste v Zagrebu. Mestno načelstvo namerava izvesti tlačenje Maksimirske ceste z drobnimi kockami od Jordanovca do Maksimirskega drevoreda. Razpisana je že javna licitacija in je treba ponudbe vložiti do 27. t. m. Stroški gradnje so preračunani na 3.178.000 kun.

Pred otvoritvijo Zakladne bolnice v Zagrebu. Nova poslopja Zakladne bolnice na Rebru so v glavnem pripravljena. Razpisana je natečaj za mesta predstojnikov posameznih oddelkov. Naknadno je bil razpisana še natečaj za mesto predstojnika oddelka za pljučne bolezni in tuberkulozo ter je treba prošnje oddati do 21. t. m.

Zaradi zlorabe oblasti tri leta prisilnega dela. Listi poročajo, da so bili zaradi pomanjkanja discipline, grobosti in nasilnosti pri izvrševanju uradnih dolžnosti obsojeni štirje agenti ustaške policije na tri leta prisilnega dela. Obenem opozarjajo časopisni prebivalstvo, da so za uradna dejanja v stanovaljih upravljeni samo tisti, ki se lahko za to legitimirajo. Ljudje naj vsako zlorabo oblasti takoj javijo policiji.

Popust za pošilke političnim beguncem. Odoben je 50 odstotni popust za pošilke, ki jih poedinke pošiljajo političnim beguncem. Pošiljke pa je treba nasloviti na mestno, občinsko ali okrajno oblast ali pa na veliko županstvo in ministrstvo za korporacije. Tudi kot pošiljatelj mora biti označena ena teh oblasti. Sprejemajo se pošiljke v teži do 20 kg in se mora voznina plačati pri predaji.

Koncerti po želji. Letos so tudi v Zagrebu uvedli koncerte po želji v korist »Pomoči«. Prvi tak koncert je bil v nedeljo 8. t. m. Dvorana Zagrebškega Zbora je bila nabit polna koncertu so med drugim prisostvovali tudi predstavniki vojske z Drogarnikom Kvaternikom na čelu. Denarni in moralni uspeh koncerta sta bila izredna. Drugi koncert po želji je bil na pustni torek zvečer v dvorani Zagrebškega Zbora. Tudi za ta koncert je bilo med Zagrebčanji veliko zanimanje. Ze eden prej so prihajale prve glasovnice zanj, ki so vrgle lep denarni izkupiček.

Poštno pošiljke za hrvatske legionarje v sestavi italijanske vojske. Navadne tiskovine in dopisnice za legionarje v sestavi italijanske vojske, bodo odlej sprejemali vsi poštni uradi ter jih pošiljali v Zagreb, od koler bodo odpremljeni v kraj namembne. V obratnem pravcu bo italijanska vojna pošta take pošiljke izročila zagrebškemu poštnemu uradu, ki jih bo potem odpremil na svoje naslove.

Mali oglasi

Službo dobi Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Daktilografiko možno perfektno italijanskega in nemškega sifra ter stenografije, sprejemem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisarnice« 2388-1

Hišnika (-co) trezna, pridna, poštena, do treh odraslih članov, sprejemem za 1. april. Ponudbe s točnim naslovom na ogl. odd. Jutra pod »Trezen, poštena« 2401-1

Daktilografiko možno perfektno italijanskega, po možnosti nemškega jezika ter stenografije, sprejemem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisarnice« 2388-1

Pridno dekle večje posravnitvanja sob in drugih hišnih del, sprejemem v dobro in stalno službo. Zlasti se: Preddvori, Poljska c. 73-11, od 9. do 10. ure. 2446-1

Služkinjo pridno, pošteno, večje vseh gospodinskih del in kuhinja, sprejemem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2447-1

Službe išče Beseda L. — 30, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 2.—

Inženjer kemik išče zaposlitve. Cenene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija« 2346-2

Distingviran Italijan mlad, prost vojaških obvez, poznavalec italijanskih javnih institucij, trgovskih krogov; nekaj novinar, tečajnik publicistični konsulent, študij in travka v administraciji — trgovini, zmožnost najrazličnejših — panogah; iniciativni, organizatorični, zaupni duh, bi rad zbral mesto; (konceptni uradni, nadzorne funkcije, tainik, razvijanje poslov; bi potoval). Resen distingviran; moralne, poslovne reference. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Distingvirane« 2466-2

Zasluzek Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Posle in zveze v Italiji na vsakem polju pri javnih korporacijah, društvih itd. opraviša za Vas najstingviran Italijan. Razpolaga z resnimi referencami. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zveze« 2465-3

Vajenci (-ke) Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Torbarskega vajenca sprejemem takoj. — Vinko Cunder, Ljubljana, Igriska ul. 3. 2444-44

Prodaj Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Wertheim blagajno veliko, železno, dobro ohranjeno, prodaj: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvorca Šiška). 2433-6

Pomaranče prima »Bronca« v kofarab po cca 17 kg kupite na Jančičevi cesti št. 13 po 4.70 lire za kg. Kličite tel. št. 37-14. 2328-6

Kupim Pisalno mizo dobro ohranjeno, kupi: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvorca Šiška). 2433-7

Kotel za žganjekuho 300-400 literski, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Destilacije« 2409-7

Knjige Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Knjige kupim: Stritarja, Levstika, Jurčiča, Tavčarja — zbrane spise L. izdaja; le kompletne, dobre in lepo ohranjene zbirke. Kupim tudi rokopye naših klasikov ter Valjavovih — vse zvezke L. izdaje. Plačam dobro! Pisemne ponudbe: naslov in cena na ogl. odd. Jutra pod »Klasike« 2461-8

Kolesa Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Triciklje priložnostni nakup s prva balon gumami, je po stari ceni dobavlja takoj. Generator delavnica, Tvrševa 13 (Figovec, levo dvorišče), tel. 29-27. 2463-11

Pohištvo Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Nov kavč in samsko sobo elegantno izdelano, zelo poceni prodaj. — Generator delavnica, Tvrševa 13 (Figovec, levo dvorišče), telefon 29-27. 2464-12

Kupim dobro ohranjeno spalnico in kuhinjo. Cervenca, Soto letova 9. 2385-12

Jedilnico hrastovo, črno politirano, zelo dobro ohranjeno, in 3 lepe preproge, prodaj: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvorca Šiška). 2432-12

Spalnico iz trdega lesa z zlatimi motoci, dobro ohranjeno, prodaj: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvorca Šiška). 2434-12

Lokali Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Lokal v centru Ljubljane za manufakturno trgovino, z inventarjem ali brez, ižem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2381-19

Lokal in stanovanje na ulico ali na dvorišče, opremljeno ali neopremljeno, vrazem takoj ali pozneje. Bavec, Levstikova 16. 2419-19

Oblačila Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Prodaj novo moško črno obleko. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2384-13

Stanovanja Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

300 lir nagrade dam onemu, ki mi preskrbi trisobno stanovanje vsem pritiklinami v Šiški, za Bežigradom ali na Viču. Cena do 300 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2437-21a

Sobe išče Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

500 lir nagrade onemu, ki preskrbi sobo z dvema posteljama s sušilno kuhinjo ali enosobno stanovanje v severnem delu Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 46«. 2410-23a

Prazno sobo ali sobo in kuhinjo, ižem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vizile«. 2439-23a

Izgubljeno Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Na progi Kočevje—Ljubljana sem 19. febr. na večernem vlakcu vzel napačni nahrbtnik. — Prosim, da jo odda proti nam na Bleiweisovi cesti 18, pritič., desno. 2416-28

Izgubljena je bila od Restiave ceste do kavarnar Emona zlata broša. Poštenega najditelja naprošam, da jo odda proti nam v mekarni, Slonškova 9. 2431-28

Obrt Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Restoracijo večjo, dobrodošlo, v najstrogem centru mesta, oddamo takoj v našem. — Samo rezi strokovno usposobljeni ponudniki nastavijo ponudbe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2394-30

Če se danes fotografirate jutri še slike dobite (restitutivne). 4 slike L. 12.—. Foto Tourist Loize Šmuc, Via 3 maggio, prete Aleksandrova c. 8. 2369-30

Oglasi v »Jutra« imajo vedno uspeh!

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostno žarnica proizvajana v Milanu v tvornici trdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

BUDINO con PESCE Ribja PASTETA. Oggi che l'alimentazione dev'essere regolata con estrema razionalità, il Budino La Rocca merita ogni preferenza come alimento completo. Entrano nella sua composizione pesce, olio puro d'oliva e verdure, tre elementi basilari, di altissimo tenore nutritivo e squisitamente appetitosi. Dandanes, ko mora biti vsa prehrana urejena s skrajno racionalnostjo, pač zasluži RIBJA PASTETA La Rocca vsako prednost kot popolno hrano. V njeno zmes je vmešano ribje meso, čisto olivno olje in zelenjava, tri osnovne prvine, ki so redline in izredno tečne.

R. Sabbatini: 10

„MESSIDOR“

Povest

Kroček poslušalec se je takoj odprl pred njima. Saint-Just je slovel kot največji krvolik in najhudoobnejši, najstrupenejši jezik v vsej skupščini. Razen tega je bilo vsem znano, da uživa naklonjenost »nepodkupljivega« Robespierra in da sta v političnih stvareh oba enakih misli. Saint-Just se je oddaljil in spremlil Vidala pred vrata, kjer sta se jela izprehajati sem ter tja po štirikotniku svetlobe, ki se je zdaj razločno risal na tlaku, zdaj spet izginal, kadar je muhasta septembrska sapa pripodila nov oblak mimo solnca. »Zdi se mi, da ste govorili o Lemoinu,« je vljudno začel Saint-Just. »To, da ste tako hitro uganili njegovo ime, je že v sebi dokaz uravnice moje obtožbe,« je odvrnil Vidal, kakor bi hotel že naprej odbiti poravnava. Poslanec se je v prvem trenutku presenečeno namuznil, ne vedoč, kaj naj se reče. »Vi gledate na stvar po vojaško, to je, ne presojate je z razumom Lemoine je edini zakupnik, ki je imel zadnje tri mesece od vlade naročilo za dobavo vojaških čevljev: očitno je torej, da ne more vaša obtožba zadevati nikogar drugega kakor njega.«

Tu se je prekinil in s svojimi nečloveško hladnimi očmi pazljivo pogledal častnika. »Povejte mi, polkovnik Vidal, ali je ta obtožba edini opravek, zaradi katerega prihajate s fronte?«

»Edini ne, a glavni.«

»Kakšen je drugi?«

»General nujno potrebuje ojačenj, ki so mu obljubljena, in mi je ukazal, naj pripeljem novake s seboj na Nizozemsko.«

»Bi hoteli sprejeti dober svet, polkovnik?«

»Vse je na tem, kakšen je.«

»Posvetite vso pozornost opravku, ki se vam zdi po krivici manj važen. Izposlušite si od skupščine dovoljenje, da odvedete novake k vojski. Kar se pa tiče zadeve z Lemoinom, se nikar ne vtikajte vanjo. Nič dobrega ne bi dosegli.«

Vidal mu je nestrpno, skoraj ogorčeno segel v besedo. »Ne pozabite, državljani, da govorite z vojakom. Dobil sem od svojega generala ukaz, in ta ukaz je jasen. Niče razen mojega generala me ne odveže dolžnosti, da ga izvršim. Ali ne razumete, da bi me Dumouriez lahko dal ustreliti zaradi nepokorščine, če bi storil, kakor mi priporočate?«

»Prepusitate meni skrb, da mu ubranim,« je rekel Saint-Just. »Saj ne govorim le v svojem imenu, ampak tudi v Robespierrovem. Zajamčim vam, da ste varni pred kakršno koli posledico, ki bi si jo sicer nakopali s tem, da opustite izvršitev svoje naloge, ali bolje, da... ustrežete moji prošnji.«

Vidal je nepremično gledal poslance. »S tem hočete povedati, da imate v tej stvari sami prste vmes?« ga je vprašal tako razjarjeno, da je Saint-Just nehote zardel. »Na misli mi je zgolj to, kar koristi narodu,« je odvrnil Saint-Just. S tem je pokazal, da je njegovega potrpljenja konec in da mu začena tolikšna trdovratnost predsedati, in prepričan sem, da ovadba, ki jo hočete podati, ne bo ustregla pravi koristi naroda.« Vidal je skomignil z rameni. Naraščajoča mrznja, ki jo je čutil do poslance, ga je delala čedalje bolj neizprosna. »To ni na meni: ravnati se moram po ukazih, ki sem jih dobil. Jaz sem samo orožje.« Saint-Just je stisnil zobe. »Upošteвайте torej, da je tudi moja beseda ukaz. Republikanska vojska je z vašim generalom vred podrejena predstavnikom naroda — suverenega francoskega ljudstva.« »Dovolite mi pripombo, državljani. Motite se, če mislite, da ste edini predstavnik suverena ljudstva. Ste samo eden iz mnogih. Drugi so tamle notri, in jaz moram razpravljati z njimi vsemi. Zbranimi na skupščini. Ne pa z enim samim članom, ki očitno skuša doseči svoj zasebni namen in se skriva ostalim za hrbet. Le prebadajte me z očmi kolikor vas je volja. bivši vitez de Saint-Just, vi, ki ste pričeli svojo revolucionarno kariero s tem, da sta izpraznila materino železno blagajno. Lopov ste, prijatelj, in zaščitnik lopovov, kot dokazuje vaše zavzemanje za Lemoina.« Saint-Just je odskočil, kakor bi ga bil oklofotal.

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na „JUTROV“ oglasni oddelek. Čitajte pazljivo oglase „JUTRA“